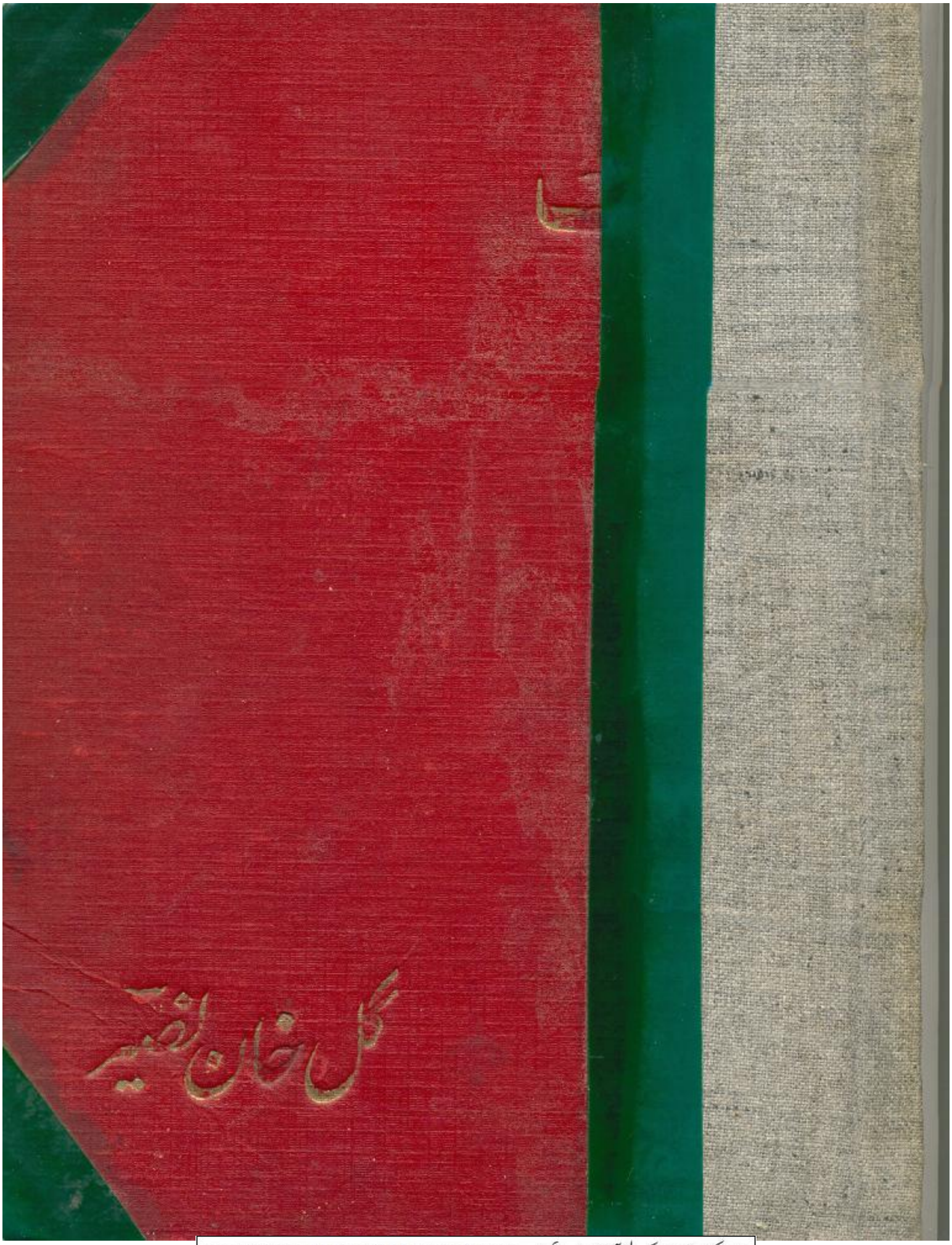
www.iqbalkalmati.blogspot.com

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

گلبانگ

(بلوچی)

بلوچی زبان آء دیوان

بلوچی زبان آء دیوان

گل خان نصیر

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دُعا

اَے خُداوندا بلوچاں ءَ چُشیں مردُم بدے
پُر دماغ و جاں نثار و زندہ دِل روشن خیال
فِکر آوانی بہ بیت چو تازگ و وَش ءِ چرِک
عقل چو سبز ءِ زِراَء پُر شوکت ءِ جاہ و جلال
سر بہ بیت خالی چہ کہُن ءِ قصّگ و رسم و رواج
دَپ بہ بیت خندوک آوانی پہ ہر رنج و ملال
دِل بہ بیت مضبوط چو شَشک ءِ تلارے من زِرءَ
بھیم و ترُسے ہِچ میاریت پر دِل ءَ گواتؔ شمال

اَے خُداوندا بلوچاں من جہان ءَ زندہ کن
دُشمنانش گمّ و گار و پُر شتگ و شرمندہ کن

لے بادِ طوفان

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

سرلوظ

بیا ات او بیل وہمدلءِ یاراں
بستگن ساز اَء سستگءِ تاراں

کشتگ زِرّو اَء لہرو اَو پاراں
ٹپّی وسرجوشءِ دِل اَء زہراں

بُشکنت چمّن گپّ و اِظہاراں
پہ بلوچیءَ گال وگفتاراں

کوہ وَڑءِ لٹّہ وسبّرءِ باراں
پہ وَتی مردی کوپگاں داراں

مُحکتّن گرانءِ گنج و انباراں
حاضروغیب اَء گال وگفتاراں

درچیتّن لال و دُرِّ آبداراں
وَش تجلّاءِ ماہ و اِستاراں

گوں خیالانی تنگوءِ تاراں
زانگ وعقل اَء بے گتءِ کاراں

پہ ردءَ بستّن نقش وگلکاراں
درورءِ ہندی گوں کاچ وکاٹاراں

شل سرءِ تیراں گوں سُپتہ گفتاراں
سیاہ سرءِ لوظاں چو بیدمءِ ماراں

نقطگاں داتّن چو ماہ و اِستاراں
روشناکرتّن سیاہءِ شپ تاراں

نوں کمائینتّن قیمتی ہاراں[1]
پہ وَتی مُلک اَء[2] زہگ ودوستداراں

داتگن سوغاتے وتی یاراں
اَچ دِل اَء روکءِ آچ واَنگاراں

[1] دِل اَء [2] فرزندانِ وطن۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ہر کس ءَ مردی زہر گے مان اِنت ہر کس ءَ قوم اَء دردو اَرمان اِنت
یا وتی مُلک اَء شوق و اومان اِنت دُور مُجاں گِندیت و نگوشان اِنت
اَچ غم و درداں زِردءِ جوشان اِنت
یا دِل ءَ چاریت و پریشان اِنت

بَیت مئے دِیوان ءَ سِتم زِیرءِ گوش بکنت گالاں شکّل و شِیرءِ
روشن ءِ پنتاں چو چراگ نیرءِ[1] اَچ کساں ذاتاں گوں زانگ ءَ پیرءِ
تران و سر سوجاں چہ حُلقہاں دِیرءِ[2] ساز و آوازاں چہ نقطگاں تیرءِ
مئے گور ءَ بَیت اِنت مجلس ءَ مِیرءِ یال بکنت ورنایاں قلات گیرءِ
عاقل و دانا پُختہ تدبیرءِ پہ دِل ءَ ورنا و پہ سر ءَ پیرءِ
جوہر و آپ ءَ سبز شمشیرءِ سر گلّ[3] و دُروحّانی[4] نفس گیرءِ
جُلگہاں نام و پہ نسب ہیرءِ
پہ وتی مُلک ءَ سوختہ دِلگیرءِ

ہر کس ءَ قوم اَء غیرت و ننگ اِنت اَچ غلامی ءَ سوختہ دِل تنگ اِنت
ہر کہ گوں ظلم و شِدّتاں جنگ اِنت
اَچ دِل اَء خوناں جان ءِ گُلرنگ اِنت

[1] نُورءِ [2] دُورءِ [3] رہبر، سرغنہ [4] دشمنانی۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بیت گوں بیلاں سرمتا بیناں
بنگوءِ[1] ورنا جوَر جوابیناں

زانگ و پہم ءَ دُرکبتا بیناں
زہرگ و نام ءَ زرزرا بیناں

مطلب و ذوق ءَ پُرشبا بیناں
حملہ و یلغاراں شتا بیناں

پہ وَتی ملک ءَ شرّ حسا بیناں
پہ وَتی قوم ءَ دِل کبا بیناں

جیہلءِ[2] وَرنایاں لوا بیناں
عاقل و دانایاں صحا[3] بیناں

پہ وَتی تُلک ءَ سرمتا بیناں
زُرتگ اَنت درداں پیچ وتا بیناں

اَچ پُل و لُٹّاں بے سُوا[4] بیناں
مہتر و شاہانی دوتا بیناں[5]

تاڑو تیلانکاں پُرعذا بیناں
شدّت و دردا بے حسا بیناں

یا وَتی براساں وَپتہ وا بیناں
گوں وَتا زُورنت ہمر کا بیناں

یا وَتی حلقاں[6] ماہتا بیناں
بُن دَینت القاپاں[7] گیا بیناں

اَچ وَتی زِردا ءَ لہرو اومان ءَ
پہ وَتی قوم اَ ءَ درد و ارمان ءَ

تراں گُتگ شرّءِ دُرسخندان ءَ
شاعرِ دُشگو، نامءِ گُل خان ءَ

زانتش ہر بیل و عاقل و دانا
گُشتہ گالان ءَ پہ کُجام معنا

[1] بہادرءِ [2] عزم صمیم دارکءِ [3] خوش خلق [4] بدیناں [5] دوبریءِ [6] ہندو جاگہاں، بازاراں [7] کوہستانان۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

گل و گفتار

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بُشکُنِت چمّن گپّ و اِظہاراں

پہ بلوچیءَ گال گُفتاراں

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

لعنت پہ چشیں زندیءَ

بَشّ اَءِ جمّراں گِرنْدان ءَ
رِندیءِ صَرَف بندان ءَ
بُرزءِ کوہ سراں نِشندان ءَ
جَہل ءَ کو چگاں گِندان ءَ

○

کاینت مئے سراشنزان ءَ
پَٹّ و کُوچگاں دھنزان ءَ
وش وش ءَ سرا کِنزان ءَ
چوں چون ءَ جنّت طنزان ءَ

○

مُلکے بے سرو بے سُودءِ
قومے وَپتگ و نا بُودءِ
راج اَءِ حاکم اَنت نا ہُودءِ
حالان ءَ دَین ما زُودءِ

○

آحت اَچ مغرب ءَ سرکارے
فوجی طاقت و زرداری
راج اَءِ حاکم و سرداری
اَفرنگ اَءِ عَلَم برداری

○

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

عیسےٰ[1] اَء ردءِ عمّالے — عقل و زانگ ءَ نقّالے
ظاہر تاجر و بقّالے — لیکن باطن ءَ دَجّالے

○

غدّاران ڈِہ اَء پھولان ءَ — زرّاں دا تِش پہ جولان ءَ
بستش آہنی پولان ءَ — گوَشت اَچ درّہِ بولان ءَ

○

گوازینت پلٹن و بُنگاہان — کوہ و کُوچک و رُنگ راہان
بَستِش مورچگ و جنگ جاہان — کوٹ و قلعگ و درگاہان

○

وَشّ آحتش کُتنت سرداران — میرو معتبر بد کارا ن
قوم اَء دُشمن و غدّاران — بے لَجّاں، چِتنت کلدارا ن

○

غیر اَچ یک سرِ عالیءِ — مُلک اَء حاکم و والیءِ
محراب[2] خان شہِ عالیءِ — ربّ اَء درگہ ءَ سوالیءِ

○

[1] حضرت عیسےٰ علیہ السّلام۔ [2] مخفف، کُرتنت۔ [3] خان قلات شہید۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

درکپت کافر اَء جنگ ءَ پَہ
مُلک و مِلّت اَء ننگ ءَ پَہ
مردانی رَہ و رنگ ءَ پَہ
پِسّ و پیُر کی سنگ[1] ءَ پَہ

○

پوشت پوشتشاں سیری ءِ
زخم و اِسپَرءَ گیر[2] ءِ
کاٹا رو ٹُپنگ تیری ءِ
داتگ سروَتی میری ءِ

○

قوم اَء دشمن و غدّاران
بَستَنت چاکری دستاران
نِشتَنت گوں وَتی دِلداران[3]
مُلک ءَ اِش مِلّت کفّاران

○

اِنگائی اَما بے ننگ اَنت
شکل اِش گشتگ و بدرنگ اَنت
شیطان اَء بزاں ہم سنگ اَنت
براساں گوں مُدامی جنگ اَنت

○

لائق وَت نہ اَنت کارانی
حُکم و حاکمی بارانی
مُلک و مِلّت اَء یارانی
سر باز و کماں دارانی

○

[1] ڈول ءَ ۔ [2] قدیم ءِ ۔ [3] جنینان ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

وَرنہ ہیچ نہ بوُت چوش ءِ کار — لَجّ وغیرت اِے قوم اَء گار
چا ٹپَٹ چو نہ وار تش ہروار — کپتش اَچ سرءَ نے دستار

○

انگریز اَء دِل و بندی ءَ — بندی اِش کُتگ[1] چندی ءَ
مُلک ءَ اِش کُتگ خوَندی ءَ — لعنت پہ چُشیں زِندی ءَ

○

بَشّ اَء جمّراں گِرنْدوک ءِ — یکّ ءِ تُرونگلاں شنزوک ءِ
طنزان ءَ جَنت سوچوک ءِ — پیگوراں دِل اَء سُنبوک ءِ

○

بلّت گوَستگ ءِ گالان ءَ — تخل ءِ قِصّگ وحالان ءَ
مکر و کج روءِ چالان ءَ — دِل رنجگ کَنت سیالان ءَ

○

مالوُں آحتگن پہ مانّ ءَ — عقل وغیرت و اِیمان ءَ
عہد و بستگن پیمان ءَ — پیشی ءِ بلوچی شان ءَ

○

[1] مخفف کُرتگ - [2] ننگ ءَ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نُوں گوں دُشمنءَ میٹرِیناں تیگاں پُرشتگءِ جوڑِیناں
بیخءَ باطلءَ لوڑِیناں جورءِ دُشمناں کوڑِیناں

○

حونانی گِرن بیرانءَ کِلّن گرِیشّی شیرانءَ
جسکیناں سرو زیرانءَ پرّیناں من وسیرانءَ

○

ما پہ توکّلءَ اَلّہی؛
کاران ءَ کناں برجاہی
براسانءَ دیاں آگاہی
نیلاں دُشمناں پہ دُراہیؔ

○ ○ ○

لے جنگلءَ سے پہ سلامتی

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

شاعر نصیر خارانی ءِ گوں

بیا کپوت سبز ءِ بلّ وَتی درنگی سا سرآں
دیم بما دوست ءَ رَوَ منی پیغاماں براں

زُور سلاماں مئے گوزچمے کوہ و جُنپ سراں
لوڈ بکن بُرزا، سیل مکن پٹ و آپ سراں

با نُزلاں نرزچن بُرز چما میری کُنگرآں
بُرز بگیر گوات ءَ، بُرز چما بَش اَ کہکراں

○

دُور بما ڈناں سر تپیت شہرے ہاہل ءِ
حاکمی کوٹ و ماڑی و اُردو کابل ءِ

نشتگ اَنت ورنا، بستگ اَنت زربان دُدل ءِ
میر مُقیمی ءِ پہ وَتی عیش ءَ وش دِل ءِ

نوں پمے ہند ءَ لوٹ منی دوست ءَ ہمدل ءِ
آشکر گال ءِ شاعر ءَ طوطی زیمل ءِ

دَے سد مان و عرض بکن پیغاماں گُل ءِ
دُر ءِ گُفتاراں گوں اَما ورنا ءَ یل ءِ

○

اَے منی براس و ہمرگ و ہمنام ءِ نصیر
شاعرِ وَشگو، حاکمی گالانی دَبیر

سال بدل بُوتنت نوبتے نوک ءِ جت نفیر
باریئے نوک ءِ آہنگ و گشتگ چرخِ پیر

شاعراں اِشتگ کہنگ ءِ شعرانی لکیر
اَچ تنوباں نوں کپتگ اَنت سرخیل و امیر

لہ سایگان

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

من دہیں پنتے، تو منی پنتان ءَ بذیر
پنت منی شدرءِ گہوڑ و دُرّ انت بے نظیر

ہمتر از دُو انت مسک گوں دَشبوءِ عنبیر
قیمتش گران انت آچ زر و سُہران امیر

○

شاعری داد ے گر خُدا کسے ءَ بدنت
داد خداوندی پہ ناکس اَء تو صیف ءَ مبنت

شاعرءَ قوم اَء چمّ و آوازش گشتگ انت
شاعر اَء چمّ گوں دولت و مال ءَ سک مبنت

شاعرءَ قوم اَء عقل و اَم رہبر گشتگ انت
عاقل و دانا پہ زرءَ سودا اِش مکنت

رہبرُک قوم ءَ پہ بدءِ راہبندان مجنت
ڈنگ و راہگیرانی پُل و لُٹ ءَ اِش مدنت

شاعری گنجے گر کسے قدرءَ اِش بکنت
شاعری زندے گر کسے بیکارِش مدنت

○

زندہ کنت قومان ءَ در آریت اِش آچ فنا
چنت کنت قوم ءَ برز تنا رخشوک ءِ مہ ءَ

سک و سنگین اِش کنت چو سنگ و آہن ءَ
گھہ و نامدارِش کنت چو ذال و رُستم ءَ

طاقت و زوریش دنت چو شیرِ منگھہ ءَ
شات و آزات اِش کنت آچ جورءِ حاکم ءَ

○

مُرتگ ءِ قومے چو کہ ما بے ساہ ءِ بلوچ
گُنگ و نادار ءِ آچ بُنا بے گواہ ءِ بلوچ

کورو نابود ءِ بے سرو بے راہ ءِ بلوچ
وَپتگ و گار ءِ آچ دِل ءَ نادُراہ ءِ بلوچ

○

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

شاعرے لوٹیت چو گرِ ندوکءِ کہکرے
وَش گشے، طوطی زیملے، گہگیرءِ سرے

تیز پرءِ شاہین و سُبک بال و شہپرے
پروَتی قوم و ملّتءِ عاشقِ دلبرے

گرگءِ شیرو ہکّلءِ مثلِ حیدرے
گشتگءِ گالش گونڈل و رندی مردورے

کامراں تہرے، عاقل و داناءِ سرے
پروَتی قومءِ پچ بکنت نادیدءِ درے

○

پیرو وَرنایاں چو بدنت جوشِ نام و ننگ
دور کنّت وابءِ، چو کہ کنت ٹپّیءِ پلنگ

در کپنت جنگءِ، چو یلءِ مردانِ فرنگ
پروَتی قوم و پروَتی مُلک و نام و ننگ

کہتری بور بنت غلامی اءِ بند و تنگ
گوں وَتی خوناں سُہر کنّت میدانءِ برنگ

○

شاعری کار و کارِ پداں کُرتن من عیان
دوست! ترا نوکءِ راہ سرے داتن من نشان

تازگءِ راہے، بے پمے راہبنداں چمان
منزلے سکّءِ حورت بنت زانین استخان

مئے سرا فرض انت بیاکہ نُوں برجاش کنان
در کپین دیما، سر گرن گرندان و شلان

○

دَے سلامانءِ بیا پدا سبزءِ کوتری
مئے تلارانی وَش گُشءِ لڈّوکءِ پری

مادری میراث انت منی شعر و شاعری
حکمتی گالاں کس نکنت گوں من ہمسری

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نام منی گل خان اِنت چما ذگراں ریکیسری میر رحیم خانؒ اَء من گہار ذاگن دروَری

من نصیر اِشتُن شاعری نامے پروَتا ؛
عرض منی اِیش اِنت توَوَتی نامءَ کن جتا
پہ درءِ مُلکان دَنت منی دوستانءَ خطا
گِرہ سلامانءَ نوُں توَے بامانِ خُدا

لہ۔ سردار میر رحیم خان بادینی (رخشانی)

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نوکءِ نوبتانءَ چارِین

بیا او دوست منی ہمرازءِ
فکرءَ گوں منی اَمبازءِ
طوطیگءِ شکر آوازءِ
وشءِ زیمل و پُرسازءِ
مردی ترا نگ و سربازءِ
عقل و زانگءَ صد رازءِ
تُرکءِ منگھ و سربازءِ
گوں من ساعتے بیا گوازءِ

○

مَرچی من سرءَ سالارِین
نوکءِ دفترے بالارِین
زِردو خاطرءَ پلگارِین
پیچاکءِ رہے آوارِین
دردے گنگینے دارِین
ٹپّیءِ دِلءَ بہلارِین
نوکءِ نوبتانءَ چارِین
گالاں پہ خیالءَ کارِین

○

زانیں مئے وطن سربارِ انت
بندی گوں دِگہ سرکارِ[1] انت
لُوچ ولنگڑ و نادارِ انت
محتاج و پتی چمدارِ انت

[1] انگریز۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بُرزءِ قلعگ اِش آوار انت　　بَیرک دِرنگ و ہر تار انت
زحمش پُرُشتگ و بے کار انت　　عزت و توارِش گار انت

○

گندیں من جہاں سوچانءَ　　تھامورِش کُتگ روچانءَ
پُرُوشتگ بَیرمءِ کوچانءَ　　سِستگ ہم ردءِ دوچانءَ
اِشتگ کلڑءِ پوچانءَ　　کاٹارِش دِلاں دوچانا
دُنیاءَ رَوَنت سوچانا　　تحلِش کُرتہ مے روچانءَ

○

گندین من وَتی براسانءَ　　عام و معتبر خاصانءَ
حاریفءِ پتاں گیاسانا　　گُہار و مکّہءِ ماسانءَ
شنزاں پہ شپ اءَ پاسانءَ　　اَرس چو کم بہالاسانءَ
ہمّت اِشتگ اِش آسانا　　عامءِ خلقت و خاصانءَ

○

گریہگ کار نہ اِنت مردانی　　درماں گُبگُبءِ دردانی
ظلم اءَ تیرگءِ گردانی　　تیگ و اَرجل اءَ وَردانی

لے پوچانءَ　لے سیاہءِ　سے ٹپانی

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ماہرم تیشگ و بردانی　　سرپوشءِ دِل اَء وردانی
دست و بازو اَنت مردانی!　　درمانءَ کنّنت دردانی

○

پمّاوار اگر چو رَستگ　　مرداں اَچ وَتءَ سرگوشتگ
لانکءَ گوں براساں بستگ　　دوستاں محرمءِ پدکستگ[1]
قولاں گوں سگاراں بستگ　　بنداں گوں کٹاراں سستگ
دُروہ و دشمن اَء سرنشتگ　　یاکہ اَچ وَتءَ سرگوشتگ

○

نُون اَم دِل پَمے تراںءَ اِنت
سُہرءِ اِشکَرے جانءَ اِنت
چمّ گوں گوشتگءِ شانءَ اِنت
گِرانءِ سَروَتی زانءَ اِنت
کاٹارے دِل و جانءَ اِنت
مُہرے بمّنی زوآنءَ[2] اِنت
گالانی کُجام معنا اِنت　　زانتش ہر کسے دانا اِنت

[1] پدکنز تگ　　[2] زبانءَ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

فریاد[1]

الٰہی منا دے تہ صبر و قرار
عجیب ءِ گوں نقشے ءَ بوتن دُچار

دِلن دُوت کنت، چمن بوتنت تہار
دماغاں اثر کرتہ گرم ءِ بُخار

سُچیت جسدِ خاکی منی مثلِ نار
چو نوَ گپتہ مرغ ءَ اِنت رُوح بیقرار

شکایت نہ اِنت اے خُدائے قہار
منُن ذرّہِ خاک و تو کردگار

تہ وَت گشتہ ظلم ءَ نبیت اِنت قرار[2]
کہ ظلم اَء درخت ءَ نبیت برگ و بار

وَلیکن خُداوندِ عالی تبار!
تہ وَت دِلیستہ دِلی اَء سہر ءِ ڈگار

چُشیں قتل و غارت، چُشیں ظلم و قہر
چُشیں لُٹ و لُٹمار و آپ و شرار

نہ پشکپتہ شہرو نہ منت شہریار
نہ اِشت پیرو کودک و عاجز نکار

○

من دِلی ءَ روچے گوں ہیلاں اَوار
شُتُن قلعگ[3] ءَ چو پہ سیل و پسار

گُشتگ ہچ نبیت اے خُدائے قہار
عجب نقشہ دَر تگگ اَت پیدا وار

یکے نِشتگ اَسپ اَء سرا نابکار
گُشتنت نامش ہڈسن[4] لعین ءِ کُفار

[1] لال قلعہ دہلی ءِ مغل شاہزادگانی کوش اَء تصویر گندگ ءَ چہ رند۔ [2] محفف، تُو [3] لال قلعہ [4] انگریز افسر اَء نام۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

تُپنگ اِش دراج اِنت ودمیش تہار — دو معصوم گوں خاک و خُون ءَ اَوار
دو ءِ شاہزاد اَنت ہندؔ اَء میار — کہ کُرتگ پرنگ ءَ گوں تیراں شکار
سرش کپتہ خاک ءَ بدن لالہ زار — کہ پُھل ءِ گلالکؔ گوں خوناں اَوار

○

چہ چماں منی اَرس بستنت قطار — دِل اَء خون بُوتنت گوں اَرساں اَوار
جہاں بُوت چمانی دیما تہار — چہ بام و دراں چیت بُوت اے توار!
کُجا اَنت مروچی مُغل شہسوار — کُجا اَنت مروچی یل ءِ نامدار
کُجا پہلوانان و ہندی مزار — کُجا جنگجویانِ اَوگانؔ کٹار
کُجا اَنت بلوچانی سبز ءِ سگار — کُجا وَپتگ اَنت تُرک و تازی تتار
بیا اَنت مروچی وطن کنت توار — کہ نام و نشانِ مُغل بُوتہ گار
مئے پاک ءِ وطن گپتہ جور ءِ کُفار — بیا اَنت، بگندنت، ببنت شرمسار

○

منی عرض اِیش اِنت منی کردگار — چُشیں ظلم بُوتگ نہ گوں ہچ دیار
پرنگ جابر و ظالمے پیدوار — مسلّط کُتے ظالم ءَ بر دیار
مسلماں تئی کپتگ اَنت خوار و زار — تہ ہجبر نہ اُشکت مئے رنج ءِ توار

لے ہندوستان ۲ے سراَء نرم ءِ و شرّ ءِ مُود۔ ۳ے افغان

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دِلُن چیست بیت چو کہ لاکائی لار[1] — ولے عقل دیما گُشتِش قرار
توے قادر و کار ساز و ستار — من ہندی غُلامے اُن عاجز نکار
مُرادان دلیگاں غلام اَء برار — غلامانی لُبشکُن تہ روچے توار

مسلماناں زیادہ مکن شرمسار
بِدے زور و توفیق و بازُو و وار
وَتی رحمتاں مئے سرا تو بگوار
وَتی ملک و ڈیہاچ[2] بکشّ[3] کُفار

[1] لہر۔ [2] ڈِہ ءَ اَچ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

خیالِ نوکءِ

کیت یک خیالِ نوکءِ
لُنجءِ شپاں چموکءِ
چو اِشکرءَ تپوکءِ
عقل و دِلءَ گروکءِ
آرامِ جاں بروکءِ
غم زیادگءِ دَہوکءِ
فِکراءَ سرے گنوکءِ
غم پہ غمءَ چنوکءِ

○

اُفّیل کنت بندیت
بنداں دِلیگاں سندیت
دُورءِ مُقامے گندیت
نوکءِ خیالے بندیت
نوُں پرجہانءَ حندیت
نوُں وَتءَ نگندیت

○

روچے پہ عقل و ہوشءَ
بندیت چمّ و گوشءَ
گندیت چو پہ ہوشءَ
رازاں چہ ہفت پوشءَ
اُشکنت وتی پہ گوشءَ
آوازگاں خموشءَ

○

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

○

من اُشکِتُن پہ چوشی — گفتارِ دوست دوشی
گُشتگ پہ پردہ پوشی — رازے پہ صد خموشی
اَے واجہ عقل و ہوشی — داروک چمّ و گوشی
مانی نہ دَور چوشی — بُرزءِ سراں پُروشی

○

سردار و شاہ و میران — اِے واجگ و امیران
گول چاکر و وزیران — مالی و سُنگ گیران
اِے مُلک گرءِ فقیران — اِے خالقا ہی پیران
قومانءَ کُرتہ وِیران — شیطان اَءِ اِے وزیران

○

اِیشانی رَوت باری — عاقل پہ عقل چاری
اِیشاں پہ کیت گاری — تکلیف و رنج و خواری
مُفلِس دِلءَ بداری — کُٹیّت پیسہ[1] داری
کُل یکّ بنت اَواری — شاہ و گدا و کاری

[1] سرمایہ داری۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

شاہ و گدا نہ مانی
محتاج نے دو نانی
سردار و نیکہ خانی
جاگیر پیرکانی
نائب نہ آسمانی
نے شئے سرءَ بشانی
شیطان اءِ پیروانی
کُل گار بنت نشانی

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

مَتُرس

اَے گہہءِ مردِ بلوچی اَے مَتُرسِ آشکار
نِشتگ اَءَ پرچے تیاب ءَ، توچو مظلوم و نگار
بَستگ اَءَ دستاں وَتی، چماں تئی گپتگ خُمار
بوجی ءَ گِند اَءَ وَتی، بُوتگ گوں طوفان ءَ دُچار
پاد کاینَت چُول چوگٹ وگرد سبزءِ تلار
بوجی ءَ نیست اِنت تئی، سبزءِ زِر اَءَ لاپ ءَ قرار
جمّراں بستگ دَہ توکی، گرنْد گوں گوات ءَ اَوار
گوں تہ جنگے زُرتگ اَنت وشپ سیاہ اِنت وتہار
بُزدلی زیبا نہ اِنت، پاد آھتگ اَنت گرد وغُبار
یکّ کسانءِ مہلتے! اِے زندگی بے اِعتبار
باید اِنت لانک ءَ بلندے، لوٹ بلندے ہوشیار
گوات و طوفان ءَ مقابل بے، وَتی تسّ ءَ بدار

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

زندگی لیبے، مکن پرواہ، دِلءَ خوَفے مَیار
گوات وطوفان و گروک و جمّراں ہچّی مچار
اِے مقابل بوُتگ اَنت گوں تو، بلے! پرواہ مدار
کُل تئی وَہم وخیال اَنت، کپتگ اَنت گوں تو دُچار
یَبترے پادا ہمیشانی بُنی رنگءَ بچار
تو لگ و مَمّ اَنت گرّنت چو پُلنگ و نر مزار
ہکّلش دَے دُور سِندنت، بَنت زُوتی تار پتار
نیست اِیشانءَ جگر بوشتنت تئی دیمءَ قرار
توَ چو مظلُومءَ مِنند و دیگر اَءَ دستاں مچار
اَست، وَت دستءَ تئی، اِے وَہم و تقدیر اَءَ مہار
ہمّتءَ قائم بدار اَے نوجوانِ نامدار
اِے سیاہءِ شپ نہ مانیت اِے سیاہءِ روزگار

لہ یک بُرے

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

جی زِری نوداں

جی زِری نوداں چہ کوہ سراں چارِت
صرصرءِ گواتانی مرکباں سوارِات
گہورءِ ترُنپاں ءَ مئے سرءُ بیارِت
ترُونگلءِ آرساں گوں شنسرگاں گوارِت

○

مئے سرءَ بیاِت چو مست وغُرّاں ءَ
کوہ سرو جُنپانی سنگاں پرّاں ءَ
بھینٹ وسرتلّانی دَرچکاں گرّاں ءَ
مُرتگءِ کھورانی لاپاں دِرّاں ءَ

○

کوٹ وماڑیاں گوں میر وسرداراں
شہریِ دُکّاناں گوں سیٹھ وسُوت خواراں
سیاہ[1] نفع خورانی کھڈّءِ انباراں
راشیءِ حاکم گوں چاکر و یاراں
دھنزدَہت جہلءَ گوں ساونی ہاراں
لیٹ پہ لیٹءَ چو کوہ سری ماراں
کپتگءِ بُنڈ و چو ڈُھونڈو مُرداراں
ڈیل دیانش بت چہ کھڈو آپداراں

○

کش وکشّانءَ چو تازِری لاپےءَ
غرقش گردِنات مَن دُوربُنءِ آپءَ

[1] چور بازاری کنوک (بلیک مارکیٹیرز) ۔ [2] تہا ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ہود بہنگانی من گوالگ ءِ لاپ ءَ گوشت وہڈ ءِ بنت چو شورہ من آپ ءَ

○

اے زمیں بیزار انت نوں چشیں میران وت سر ءِ شاہان چہ ٹک گر ءِ پیران
پہ وتی عیش ءَ اے مئے بلا زیران بیرم ءِ ملک ءَ اے کرتگ انت ویران

○

ظالم و زور انت اے راج ءَ سرداران ڈنگ و ڈاکوگ انت اے ٹھگ و سوت خواران
جبر و جلاد انت گوں جرم و بیگاران حوان ور ءِ گرگ انت پہ بیوس و خواران

○

وت پرنگی ءَ من نشنگ انت کٹ ءَ گول دوئیں دستاں مئے گپتگ انت گٹ ءَ
حاکمان چوٹ ءِ کرتگ انت مٹ ءَ جرگہ ءَ نندنت پہ پل و لٹ ءَ
لاپش پاد آحتگ چو آپس ءِ جٹ[1] ءَ پُرّ انت اچ ریم ءَ چو کہنگ ءِ چٹ ءَ

○

تاکہ اے زنزیر[2] گردن ءَ لوپ انت چوٹ زباں کاینت مئے حلقہاں روپنت
پہ وتی عیش ءَ مئے سراں چو پنت پہ ڈہاں[3] آس و لشکر و حوپ[4] انت

○

[1] پیر ءِ ڈاچی [2] زنجیر [3] شہر آبادیاں، دیہاتاں۔ [4] وبا، مرض۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

جی زِری نوداں شَر کِنت تالان — شاعراَءِ پُر دوتءِ دِل اَءِ حالان
اَچ وَتی قوم اَءِ حالتءَ نالان — کمجراتانی اَچ بدءِ چالان
نشتگ و بَندیت اَچ مہ و سالان — سکّ سوچوکءِ اِشکرءِ گالان
دُرّ و بے مَٹّءِ گہوَر و لالان — قیمتش گِران اِنت اَچ سر و مالان

○

بُلکِنا ، پیدا بیت خریدارے — قیمتی گالانی طلب دارے
دَر دَر و بِندی کامراں تہرے — زانگ و علمءَ چہ گپتگءِ بہرے
گال و گفتارءَ بلّ و کاٹارے — کار و کِردارءَ سُچّہ[1] ڈاٹارے
پہ دِل و بازُو رُستم اَءِ یارے — زخم جنءِ ورنا و مَڑا دارے
شاعراَءِ گالاں چہ بگی[2] بہرے
پہ وَتی قومءَ شر بکنت کارے

[1] عالی نسبءِ سخیءِ - [2] محفف، بگیرت۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

تلاش

گل خان نصیر

چاریں وَتی عقل و دِل ءَ
نے کیسگ ءَ دانک و طِلا

دُور کپتگُن اَچ منزل ءَ
نے کوپگ ءَ زحم و سِلا[1]

○

نے توشگ و سیر ءِ نِکان
نے منزل اَ ءَ ڈس و نِشان

نے ہمرگ و نے ہم زبان
نیکہ بَلد اَچ راہ سران

○

مَتامور و زِرنا[2] ءِ شپے
زُرتگ منا گرم ءِ تپے

حُشک ءِ و بے روُنٹ ءِ کپے
چمّان ءَ آچی جپ جپے

○

بُرزا گِروک و گرِندگ اِنت
پریشتگ[3] بَز ءِ صف بندگ[4] اِنت

سیاہ ءِ جُڑانی حندگ اِنت
جہل ءَ زمین سر اخمندگ انت

○

[1] سِلاح [2] سک سیاہ ءِ، زرنائے پیم ءِ۔ [3] میکائیل [4] بندگا اِنت۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

من یگگ و بے سنگتاں جائے کپاں، جائے رواں
جائے چو اِستارۂ چماں جائے پہ دھنزاں گاربان

○

دِل پُرّ بیت گوانکے جناں آہ سرد و افسوزے کناں
تانکِن منا اَست اِنت تواں دیما رواں! دیما رواں!!

○

بلکِن بگندِین رہبرے
دانا و زانوک ءِ سرے
بارت اِنت منا پہ راہ سرے
پچ کنت نادِیدءِ درے

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

واب ءِ براساں ہوش کنت

مردم گشنت ما جاہلن بے کارو کورو کاہلن
چمدارو میّاں سائلن
رسم و رواج اَء بندیَن نادان و سست و مندیَن
دُرست ءِ چہ قوماں رندیَن
وشّن پہ براسی جیڑوءَ دریپن چو مست ءِ لیڑوءَ
براساں کشن بے بیڑوءَ
چو اُشتریءَ باراں برن باراں برن جکّاں وَرن
ناکام و ناشادءَ مرَن
راست ءِ حبر چو گونڈلءَ سُمبیت پولات ءِ دِلءَ
نادان کنت زہر و گلہ
عاقل اَما اِنت ہوش کنت پنتاں براسی گوش کنت
کاراں پہ عقل و چوش[1] کنت

[1] سلیقہ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نُوں چکتگ عقلءَ طناب بُرزءَ و جہلءَ زیرِ آب
دُنیا رواں اِنت پہ شتاب
نُوں کُہنگءِ راہ و خیال اَستنت پہ قوماں وَبال
سِنگ اَنت پہ راہِ کمال
سِنگاں چہ راہءَ دُور کنِت بُن چمگانش کور کنِت
براساں پہ علمءَ زور کنِت
ورنہ روِت گمنام بت تُرس اِنت مَنا بدنام بت
ہر دو جہاں ناکام بت
پُنتاں نصیراءَ گوش کنِت جُورءَ چو تخل اَنت نوش کنِت
وابءِ براساں ہوش کنِت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دردانی درمان

ہر روچ کیت یک جمّرے — گرندوک و سیاہءِ کہکرے
گوارِیت و رُوت ہمے سرا — زندءِ پُڑینک و تروُنگلان
حوتی جڑینوکءِ شلان — حکمی گروک و گوندِ لان
ماچہ سراحمءَ چیر بن — فریاد و کُوکاراں جَنن
نِندن وَتی کُلّ اَءِ بُنا — چمّ نزّو لرزوکءِ دِلءَ
دیمءَ کنن گوں قبلگءَ — دستانءَ بندن پہ دُعا

بے عیب و صد گنجءِ درءَ!

یارب اَمان دَے اَچ بلا — اَچ ظلم و زورَاءِ آتشءَ
اَچ حاکمانی شِدّتءَ — اَچ قید و بندَاءِ زحمتءَ

ناحق و ناہُودءِ بدءَ
اَچ تیگ و تیرانی دپءَ

ماگوں دُعا و زاریءَ — چم جہل و رنج و خواریءَ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

درمانءَ دردانی کنن ناشاد و ناکامءَ مرن
حاکانی چیرءَ گاربَن !

کس مئے نشانیءَ نہ دنت کسّے نہ مارا یات کنت
چو اُشتر و گوک و پسءَ چار پادگءِ حیوان لسءَ
چو زاغ و بُوم و کرگسءَ مادی کپن موت اءِ گسءَ
چیشی اَمان نیست اِنت کسءَ

حق اِنت چہ کوڑوءَ رَوَن اِے کدّہءَ جور اءِ وَرَن
حق اِنت کہ غیر اَچ قادرءَ کسّے نہ گیرت اِنت مئے سہءَ
زانن پہ دِل صدق و یقین تانکینتہ کیت و رَوت کین
تا قادرءَ واستہ[1] نیت تیرِ قضا راست نیت
زِندو اجل بے مِنّت اِنت اِے قادراءِ دستءَ وَت اِنت
کسّے نہ کسّءَ کُشت کنت
کسّے نہ غیبءَ گُشت کنت

ہر دینکہ زانن ماوَرا عقل و دلیل و باوَرا
پادارءِ دُنیائے نہ اِنت میر و فقیر و یاشہ اِنت

[1] خواست، طلب۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

رَوْت اِنت چِدا کہ ہرکہ اِنت
آخر من حاکانی تہ اِنت

گُڈّءَ اِسے مئے بھیم وسراحم — وَسواس و پد کِنزگ مُدام
چو، ٹی وبندی و غلام — ہر کمجرات ءَ راسلام
چم جہل و پُوچ ءِ زندگی — بے لَجّ و لُوچ ءِ زندگی
بے قدر و بُوچ ءِ بندگی!

دیمپان[1] عزرِیل[2] اَء نبنت — نے دشمن اَء دیم ءَ گرنت
نے نامِ نیکینے دَینت! — بلکِن اِسے پماٹک بنت
بزدِل لگو رانی نشان — گونڈل من آلا[3] کشان
کُنٹگ من آسکی دِیدگان — پہ زامر[4] ءِ نسلاں شگان
کاڈ[5] و وَریام[6] ءِ پُستگان
کُنگ[7] و گھہ[8] ءِ براوندگان

اُو کُنگر[9] ءِ بیل و یلان! — بیل و یلان نام آور ءِ!!
گالاں بزُورِت باور ءِ

[1] دیم اَء پانگ۔ پناہ۔ [2] عزرائیل، ملک الموت۔ [3] زنڈو بز ءِ پہلوگان [4] سبز ءِ۔ زامر یک ہمیش سبز ءِ وَتے کہ من تلاراں رُدیت [5] زیبا ءِ جنگ [6] شرڈیل وصورت ءِ۔ [7] خوددار ءِ۔ [8] پہلوان ءِ [9] جوان و مشہور ءِ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بلّت دُعا و زاری ءَ ارسانی حُشک ءِ خواری ءَ
بھیم و سراحم و گاری ءَ واب ءَ بد ءِ بیکاری ءَ
بیا ات چہ کُلّاں ساری ءَ!

تنیا دُعا ہچّی نکنت سیاہ و بزءِ مچّی نکنت
دست و دِلش تاگوں مبَنت سنج و سِلاحش شوں مبَنت
جان و جگر پُرحوں مبَنت ورنا من حاک ءَ دوں مبَنت
چَندی پڑءَ[1] من جوں مبَنت تیگانی زِبرءِ روں[2] مبَنت

درمان دردانی نبیت
دِل سرد مردانی نبیت

براساں چہ کُلّاں درکپت سرینا بِبَند و سَرکپت
گِرندو گِروکانی تہا ہورانی تُرندءِ شنزگ ءَ
زنڈءِ پُڑینک و ترونگلان حونی جڑیوک ءِ شلان
ایشاں گِرت پہ کوپگاں

حُکمی گِروک و گونڈلان بلّان[3] و ہندی ءِ لُڑان[4]
جلّت پہ گینڈ[5] ءَ اِسپراں

[1] میدان ءَ۔ [2] لاب۔ [3] نیزگان۔ [4] تیگان۔ [5] یک جانورے اَچائی پوست ءَ اِسپر جوڑ لوتنت۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

موت ءَ پہ سیری سنبرت عزریل ءَ امبازاں گیرت
تا خالق اَء دیم ءَ بَرت

تا روچِ محشر زندگ ات! شہد و شرابان ءَ چشت
عطرو زبادان ءَ مُشت عارود[1] بیت کُلّ ءِ جہاں!
تا نکنت روچِ قیامت ءَ توصیف پہ شرّ ءِ ستا
مردُم شمُے اَء نام ءَ بَرنت رنگ اَچ شمُے رنگ ءَ گرنت!
ورنا شمُے رَند اَء سر ءَ گاماں سُبک ہیر کنت
جور ءِ بداں چیر جنت اَچ دشمناں بیراں گرنت
آزات و وَشنام ءَ مرنت

کس پہ لگوری زندگ اِنت چم جہل و سکّ شرمندگ اِنت
زندِش حرام و گندگ اِنت
چندا پدی پُشت خندگ اِنت
گالاں نصیر ءَ اڈ کتگ بارے گران ءِ بڈ کتگ
مردانی راہ ءَ وڈ کتگ
بُزدِل لگوراں کھڈ کتگ

[1] معطر۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

درد و اظہار

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دِل دُوت کنٹ آچ چہ چماں زراب کنٹ

یک آپ حشے کہ لاپ و دِلءَ را کباب کنٹ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بیا او بلوچ

بیا او بلوچ ، بیا او بلوچ گالے گشیں امروزئی
بیا او بلوچ بے بندرءِ گار کُرتگ اَء راہءَ وتی
مُلکءَ تئی ڈُنگے جتگ بُن داتگ اَنت لوگاں تئی
مالاں تئی بار کُرتگ اَنت لیکن ندارَے آ گئی
تَو کپتگ اَء بے دست و پا
پادا بیا بہرے خُدا
پادا جواں او شتاتگ اَنت لانک بستگ وچارگگ اَنت
عیش و تنوب اَء مجلساں پہ قوم و مُلکءَ اِشتگ اَنت
تُخمے چہ آزاتءِ بُنءَ پہ کوہ و دشتاں کشتگ اَنت
چو بنجِ آذر[1] اِے زمان نمرودی آچءَ نشتگ اَنت
پادا کہ سکتءِ منزلے
لوٹیت سنگینءِ دِلے

[1] آذر اَء پنج یعنی حضرت ابراہیم خلیل اللہ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ناکس ترا غیراں جنگ — مُلک اَچ تیَ دستاں شُتگ
پرتیَ مزاری گردنءَ — طوقِ غُلامی سازِ تگ
سوداگرے[1] اَچ مغربءَ — مُلکءَ تیَ کنگا لِتگ
نانے نہ گِندے دِل جمءِ — زالے خطا چے اِت کُتگ

مرگ اِنت ضعیفی اَءسزا
مرگِ غُلامی بے قضا

دستاں براس اَء بستگے — پر قید و بنداں داتگے
پیش اَء بلوچانی رہءَ — بے راہ رَوی ءَ اِشتگے
تُرسے چہ زخم اَء شیگگءَ — ننگءَ چہ دستءَ داتگے
بُزدل لگورانی دِلءَ — دروگ و دَگاءَ زرتگے

اَے رِندو لاشار اَء خلف
کوڑا تیَ گشتگ صدف

مَرچی و باندا ءَ کنے — سیاہءِ شپءَ روچ اِنت گُشے
لانکءَ گوں دشمن بستگے — مُلک اَء براسان ءَ کُشے
مُلک اَء گچینءِ گہوراں — چوگلّہ و دھانءَ دُرُشے

[1] بمعنی انگریز

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

گار کرُ تگ اَء عقل ءَ وَتی تاپگ وَتی دیم ءَ مُشے
تُو کہ تچیَ بے راہے ءَ
آخر کپیَ من چاہے ءَ

نےَ مُلک دارے نےَ ڈگار نے دِل جم ءِ کشت و کِشار
میش و بُزانی غوشم اَنت نےَ اُشترانی صد قطار
نےَ لعل و گہوَر بے حساب نےَ سُہر و زیور بے شمار
نےَ ماڑی و بُرز ءِ محل نےَ قلعہ و بُرز ءِ حصار
گرد اَء چو میّاں سائل ءَ
ہیچبر نہ زُورے حاصل ءَ

ہر چی بباد ءَ داتگے مردانی ہڈاں جہتگے
لاپ اَء تنُورءَ بُن کُتگ عقل و دماغاں سہتگے
چو زن مزُور ءِ بُزدل ءَ مردانی فوج ءَ تہتگے
ننگ اِنت ترا اِے زندگی مُلک ءَ پہ دُشمن داتگے
چرّے چو دُز ءِ تو لگ ءَ
تئی کار من کپتگ جُہلگ ءَ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

تئ واجکار اَنت بے خیال　　کرتگ ترا گرکاں حلال
چو جو اَء کرّ اَء سبزگ ءَ　　تو بوتگ اَء سکت پائمال
لاپ تئ عئیدءَ گشنگ اِنت　　نیست اِنت تئ کسّ ءَ خیال
پُچّے تئ جان ءَ نہ اِنت　　تُچک اِنت تئ دستِ سوال

تئ واجگ و مال اَء وروک
مالی و سُنگانی گروک

موٹر ہزاری دا شتگ　　ملک ءَ پہ غیراں کا شتگ
تئ مُلک و مال اَء نوشگ ءَ　　دُزّان و ٹھگّاں دا شتگ
تئ خواری اَء کشت و کشار　　غیراں ثمر برداشتگ
چو نت گشتیں او بے نصیب　　آخر پہ کے دِل دا شتگ

گرکاں چہ نیکی اَء خیال
ہلیش اِنت گنوکی و محال

نادار اَء کس یارا نبیت　　مال اَء گنوک سارا نبیت
کہدا و میر و معتبر　　کس تئ دِل اَء کارا نبیت
آہن دَہوک ءِ زخم بیت　　پرگوک ولیں چارا نبیت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

زنگی بلے زیبا ببیت چو ماہ و استارا نبیت
خامءِ حنیالانءَ مبند
ربستگ سرا گوات و گرند

پاد آہتگ انت ہندءَ جوان گوں رہنما و راہ دان
گاندھی[۳] گوں لنگ و لکڑءَ کرتگ پرنگءَ سرگران
تیر و تپنگانی دپءَ ہندی رونت سینہ دیان
مرد و جنین پرکرتگ انت زندان و جیل ءَ کوٹھوان
گٹ و دل ءَ حوناں بیار
پہ قوم و ملکءَ کن نثار

آنیمگءَ اوگاں غیور جان آہن و دل ناصبور
غفار[۱] خانِ نام دار پروشتگ پرنگی ءَ غرور
آزاتی ءَ نیلم پری کرتگ پہ اوگاناں ظہور
سہر[۲] پوش سرکرتنت فدا پہ وعدہِ حور و قصور
کیت ہر کس کار کنت
نفسءَ پہ ملکءَ کار کنت

[۱] خان عبدالغفار خان سہر پوشانی سرگل۔ [۲] سرحدی صوبہ ءَ خدائی خدمتگار کہ سہرءِ پچّش پوشت۔
[۳] مہاتما گاندھی۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اوگاں مزارءِ نادرءَ[1] پر قوم و مُلکءَ قادرءَ
واپینتگ اَنت قبراَءِ تہا گوں حاک وخون اَءِ چادرءَ
آزاتءِ قومانی نشان تو دیستگ اَءِ گوں ظاہرءَ
ہرکس سرءَ کنت اِنت فدا پر قوم و مُلک اَءِ خاطرءَ
حق اِنت ہماں[2] را زِندگی
شایانِ شانِ بندگی

بیا او منی میرءِ بلوچ ورنا، بچک پیرءِ بلوچ
دُنیائی رَندءَ کپتگءِ قوم اَءِ بلہ زیرءِ بلوچ
اولاد میرءِ چاکراَءِ ذات و نسب ہیرءِ بلوچ
مردانی ناخلفءِ پسر افرنگ اَءِ نخچیرءِ بلوچ
بیا او غلامانی غلام
تئی زِندگی گشتگ حرام

زانےَ غلامی چوں کُتگ جان و دِلءَ پُرحوں کُتگ
نےَ دست دارےَ، نے زبان جسمءَ تئیءَ جوں کُتگ
چمّانی بینائی شُتگ عقلءَ تئیءَ دوں کُتگ

[1] نادرشاہ افغانستان اَءِ بادشاہ کہ یک اِدگان طالب علمے گشتءِ۔ [2] مخفف ہماہرءَ را۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

زِندءَ ترا کُرتگ گدا مرگ ءَ تیَ بے شوں کُتگ
بُرتگ تیَ مال و وطن
نیست اِنت تیَ لاش ءَ کفن

وابے گِران ءِ تیَ سرا بے ہوشیئے دا تگ ترا
دست و زباں کار اَچ شُتگ بندی کُتگ شیرِ نرءَ
نانان تیَ دست اَء پُلیت دَنبِش پہ قومے دیگرءَ
گِندے شپ و روچاں ترا بارکش کُتگ مثلِ خرءَ
عقل و دلیل اِت پَرّ تگ
بخت و نصیب اِت چرّ تگ

چماں چہ واب ءَ پچ بکنَ مرد و لگورءَ کج بکنَ
گوا ہرام و میر ءِ چاکر اَء ناکس و تارا بچ بکنَ
زخم ءَ نصیر خان اَء بزور کُفر اَء قطار ءَ کج بکنَ
گوں تیرو کاٹار و تفنگ بندے غلامی بچ بکنَ
ورنہ روئے گمنام بئے
ہر دو جہاں بدنام بئے

لے محفف کارا اَچ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

گشتن من گالِ چون وچند — تو لمنی گالاں مخند
مشتاق شعر اءِ نیستن — گپتن نہ شعر اءِ راہ و رند
داغاں دِل اءِ پیش دارگ ءَ — کرتن ہمے ڈول ءَ پسند
نوظانی جنجال ءَ مکپ — پچ کرتگ ءِ لانک ءَ ببند
عقل ءَ پہ جولان ءَ بیار
گالانی قیمت ءَ بچار

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دیما قدم

قدم قدم رواں ببت دلیر و پہلواں ببت
پہ شانِ مادرِ وطن فدا گوں جسم و جاں ببت
پہ نام و ننگ آبرو سراں وَتی دیاں ببت
غلامیءَ چہ در کپت
قدم قدم رواں ببت

گر آسماں شُمےَ سرءَ پُرشتہ، پُرغضب ببیت
گرند و اَور و برق و باد تہار و تیرہ شب ببیت
زمین ببیت چو آچشءَ زمانہ بے ادب ببیت
ولے شُما پہ منزلءَ
قدم قدم رواں ببت

ببیت اگر شُمےَ سرءَ غضب غضب، ستم ستم
گوں تیگِ ظلم و ظالمی ببنت سر شُمےَ قلم

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

رُوت شُما چو بے خطہ پدا شُمے مَبنٹ قدم
گول خاک و خون تر بتر
قدم قدم رواں بِبت

تُپنگ اَء تیر و توپ و بم شُمے سرءَ پہ گوارگ ءَ
دِل و جگر بِبَنٹ دوکپّ نظر مبیت پہ چارگ ءَ
رواں بِبَنٹ جوئے خُون فلک بکنٹ ندارگ ءَ
بہشت اَء حُور و ماڑی ءَ
قدم قدم رواں بِبت

اِے زندگی غُلامی اَءَ پہ مومناں حرام حرام
نشان نہ اِنت اِے مومن اَء بِبیت کافر اَء غُلام
خبر نگشتہ اَچ وَت ءَ نصیر گشتہ اَچ کلام
پہ مومنانی منزل ءَ
قدم قدم رواں بِبت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

زندگی اَء پیام

اِے بُزدِلی ، بے ہمتی — بے کاری و دابِ گِران
مُلک اَء سرءَ لعنت رِچیت — اَے مرتگینانی نشان
تیرانی سرکُنٹ بُوتگ اَنت — پَچ بُوتگ اَنت رِندی کمان
زحمانی دپ بِرگشتگ اَنت — زنگِش کُتگ تیگ وسَنان

کاٹار و شِلّءِ خنجران
دِرتگ تیَ قوم اَء نِشان

گپتگ دِلءَ مرگ اَء خیال — دیمءَ لگوری داتہ رنگ
روبائے تیَ لاش اَء سرءَ — گُرّیت چو شیر و پُلنگ
مردانی چوں دیمءَ رَوَے — لگیّت ترا تیر وخدنگ
چوٹ اِنت تیَ پُشت اَچ غمءَ — عقل و دماغاں کُرتہ زنگ

بَسّ اِنت سرءَ کَن چادرے
اَچ تَوَ چہ لو بٹیت نام و ننگ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کے راگشن ما بے نوا — کے گوش داریت مئے صدا
اے جاہلانی مجلسے — عقلءَ نہ اِنت راہے اِدا
نیست اِنت کسے خانءَ گشتیت — تو گپتگ اَءَ راہے رَدا
سردار و میر و معتبر — گرد ینتگ اَنت دیمءَ پدا
مُلکءَ چہ دست ءَ داتگ اَنت
آورتگ اَنت جورءِ بدءَ

لوٹیت ترا پاکءِ وطن — اَے صاحبِ نام و توار
پادا بیا اَے نوجوان — گُٹّ و دِل اَءَ حوناں بیار
اِے سرکہ دارے کوپگءَ — پر قوم و مُلکءَ کُن نثار
وَشنام روچے قیامتءَ — چوش کہ شہیدے[1] نام دار
در کپ چہ تھامورءِ شپءَ
مُلک اَءَ سرا روچے بیار

اَے واجہ گوں تئی ہمّتءَ — تربیّ[2] نظامِ زندگی
رنگین چہ حوناں بیت تئی — اِے صحب و شامِ زندگی

[1] محراب خان شہید۔ [2] تربی مخفف "تربیت"

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

تیرانی گرمءِ ترو نگلءَ — بیت پُختہ خامِ زندگی
موتءَ پہ ہرکس سنبریت — چشّیت جامِ زندگی

دیمءَ برَو، پاداں مدار
ہیش اِنت پیامِ زندگی

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اِنقلاب آیگ ءَ اِنت

امیرانی بیرک شگوں بُوہگ ءَ اَنت
غلامی اَ ءِ صورت زبُوں بُوہگ ءَ اَنت
رواں ہر طرف جوئے خُوں بوہگ ءَ اَنت
کہ بندی چہ بنداں بروں بُوہگ ءَ اَنت نگندے کہ چوں انقلاب آیگ ءَ اِنت

بشر اَچ غلامی ءَ آزاد بیت اِنت
اے کہن ءِ جہاں گار و برباد بیت اِنت
غریبانی دُنیائے آباد بیت اِنت
نہ کسّ اَ ءِ سر اظلم و بیداد بیت اِنت نگندے کہ چوں انقلاب آیگ ءَ اِنت

غریباں پہ نانل مصیبت نہ بیت اِنت
امیرانی ظلم ءِ حکومت نہ بیت اِنت
کسے ءَ چہ کسّ ءَ شکایت نہ بیت اِنت
کہ عزت گوں اَنبارِ دولت نہ بیت اِنت نگندے کہ چوں انقلاب آیگ ءَ اِنت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اِے چولانی بُرزی اِے طوفاں تباہی
اِے جنگگ کہ لرزیت دیوانِ شاہی
اِے کوکار وسلوات واِے جم جلاہی
نظر آیگ ءَ اِنت تباہی تباہی نگندے کہ چوں اِنقلاب آیگ ءَ اِنت

امیراں پہ تحل ءِ جواب آیگ ءَ اِنت
غریباں پہ وَشّ ءِ حساب آیگ ءَ اِنت
پہ دُھل وسرونز ورباب آیگ ءَ اِنت
اِے وشّی اَء ساعت شتاب آیگ ءَ اِنت
نگندے کہ چوں اِنقلاب آیگ ءَ اِنت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

سوغات

بکَش اَے نازک و نرمءِ سحر گوات
منا دوشی غماں گپتگ پہ شہمات

بکَش اَے صرصرءِ بادِ بہاری
کہ دوشی سر کتگ درداں دلاءِ زیات

بکَش اَے واب دہوک چماں خماری
کہ دوشی شپ دراج و بوتہ ظلمات

بکَش اَے عنبر و مسک و سمن بو
معطّر کن دماغ و عقل و جذبات

بکَش و تازہ کن عقل و دلءَ را
بدیں[1] شعرے وتی دوستءَ[2] پہ سوغات

جتنگ گوانکے منازی[3] اَچ گوزندءَ
کہ یک شعرے بہ بیت چو دُرّ و آیات

چو بُلبُل در قفس من کپتگُں زار
کجا کائنت مروچی دُرّ و شاہوار

گر اَچ پُرّءِ دلءَ آہے بکَشّیں
نزانین چوں بیت عقل و دلاءِ کار

دِلاءِ ہر بندَ اَچ بندءَ چہ سندیت
جگر کیت اَچ دَپءَ تر کیت منی[4] زار

منی ٹپّی دلءَ طاقت نہ منتگ
نہ منتگ جرأتِ اظہارِ گفتار

[1] بدہین۔ [2] اشارہ میر محمد بلال جمالدینی۔ [3] بمعنی گذرگاہ استعمال بوتگ۔ چہ جیلاءِ دروازگءَ توار جت۔ [4] زہرگ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بلوچانی عماں من ماتمی اُن — منی جان و دِل ءَ بورینتہ کاٹار
دِل اَءَ حون اَچ منی چماں روان اَنت — کہ سرداراں کُتگ قوم ءَ وَتی گار
عَلَم آزادی اَءَ قومِ بلوچ اَءَ — کُتگ بے ننگ سرداراں نگوں سار
وَتی لاپ ءَ پہ اِے بے طالع وبخت — حیاد ننگِ قومی کرُتگ اَنت تار[1]
وَتی آزادی اَءَ کوٹ وقلات ءَ — پہ چرپ ءِ لُنتگ ءَ کُرتنت مسمار
بلوچانی بلوچی نام و ننگ ءَ — بباد ءَ داتگ اَنت کور وزیاں کار

زمین و آسماں ہمّن تہار اَنت
نزانین چون بیت گالانی اِظہار

مگر میر ءِ بلوچ واب وخمار اَنت — نزانین مُرتگ اَنت یا شرمسار اَنت
نزانت یا وَتی حال وحوال ءَ — چو اُشترِ چُپّ وخاموشا مہار اَنت
پَس وگوک اَنت وبے عقل ودلیل اَنت — بدونیک ءَ وَتی ہیچبر نچار نت
مہارِش کرُتگ اَنت سردار و میران — بُرے بارِش کنت بارے سوار اَنت

نزانین اَے منی پاک ءِ خداوند
بلوچ چے ءَ پہ چو، نابود و گار اَنت

بلوچ اَءَ تیگ چو تیز و روان اَت — گرو کے اَت پہ ہر لُنجاں[2] شمان[3] اَت

لے دِتگ اَنت ۲ے تاریکیاں ۳ے شمان، برخش دَہوک۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بدیگانی سرءَ قہر اَت خُدائی — دَمارے اَت مُدامی خون فشان اَت
بلوچ اَء زورِ بازُو کوہ پُروش اَت — ستائش گونڈل و تیر و کمان اَت
بلوچ اَء پوشش و پوشاک و عزّت — کٹار و تیگِ بُرّان و سنان اَت
بلوچ اَء شاہسواری بے مثال اَت — بلوچ اَء بورچو کنکءَ چمان اَت
پہ ہر میدان گروہانی سروک اَت — پہ جنگءَ دُدّل[1] و رخش[2] اَء نشان اَت
بلوچ اَء قول چو کوہءَ مقیم اَت — سَنَد محکم بلوچانی زبان اَت
لگوری پہ بلوچاں ننگ و عار اَت — پہ میدانءَ ہرگ آوانی شان اَت
غُلامی! توبہ و لغوذُ باللہ — اَچے پٹّءَ بلوچانءَ اَمان اَت
بلوچ آزات اَتنت چو مُرغ و ماہی — بلوچانی وطن گوں عزّ و شان اَت

بلوچانی نہ اِنت تعریف وَاللہ
ستائش زیادہ اَچ حدِّ بیان اَت

مروچی تو اَما مرداں نگنڈے — کہ زہرگ کشتت پنجاپ و سندھ اَء
سپاہش کُہکر و زمش گروک اَت — توار و ہیبت و سکّل گرند اَء
دِلش چو آہن و بازُو چو پولات — نہ موت اَء ترس و نے پرواہ گرند اَء
چو بشامی جرّاں گرند و شلانءَ — قوی ءِ لشکر اَت لاشار و رند اَء

[1] دُلدُل، حضرت علیؓ اَء اَسپ۔ [2] رخش، رُستم اَء اسپ۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

براہوگوں[1] مُغل روپ ءِ سپاہ ءَ مقیمی واجہ اَت پنجاپ و سِندھ اَ ءَ

مگر اَے وائے شُوم ءِ طالع و بخت

چہ دست ءَ شُت وَتی کہسار جِند اَ ءَ

چو یک مردے کہ حوں کشّنت ذراگاں دِلش بُڈیت و بے نُور اَنت چراگان

سرِش تر تیت و دست و پادِش لرزنت دَمش گُٹیت و ماٹینی دِماگان

ہلکدار ءَ چو دیمش زرد تر تیت پہ جان ءَ سر کپنت ہیدش تپاگان

اَمے حال اِنت بلوچانی مروچی

کہ حونش وار تگ اَنت قومی ذِراگان

گُشنگ دیما نبیت اَے یارِ جانی بلائے کپتہ پمّا آسمانی

وطن شُت، قوم شُت، نام و نسب شُت بلوچانی سرا آحنگ زِیانی

علم آزادی اَ ءَ نوں سر شگون اِنت کہ مارا اِشتہ اِقبالِ کیانی

چو گوک و پس بہا بُوتَن پہ غیران توارے چِیت نبوت اَچ ما زبانی

جہانے گار کُت[2] سردار و میران وَتی لاپ ءَ پہ اِے مولدِ دونانی

خُدائی لعنت و پِٹّ اِنت پہ اِیشان نہ نِندنت آ پہ عیش و شادمانی

[1] ۔ براہوئی۔

[2] ۔ گار کرُت (محقف)

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بگش غدّار را مولا کجا اِنت کجا اَنت جعفر و صادق؟ ندانی!

بزان فنّار در قهرِ جہنّم
مقیمی جاگہ اِنت دوزخ بدانی

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دِل مزن کن

چو غُلامیءَ نہ مانیت مئے وطن
چو نبیت تاراج مئے مُلک اءِ چمن
چو نِنندَنت مئے سرا زاغ و زغن
چو نہ کشّن روچ و شپ رنج و محن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

چو نہ ظالم راج کنت قوم اءِ سرا
چو نبیت رسم و رواج اءِ ماجرا
چو جَن و کودکّ نہ گردنت جاں درا
چو نہ مانت لاش بے گور و کفن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

کافر اءِ ظلمءِ حکومت دُور بیت
رنج و تکلیف و مصیبت دُور بیت
روشنائی کیت و ظلمت دُور بیت
شادمانی کیت پمّا خندہ جَن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

حاکمی کُڈّیت و محکومی نبیت
پوشش و نانءَ چہ محرومی نبیت
دھوکہءِ بختاور و شومی نبیت
بے غم و آبادبیت ہر مرد و جن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

دولت و سرمایہ داری گار بیت
بادشاہ و شہریاری گار بیت
ظلم و زور اَءِ سرسواری گار بیت
حاکمی پوشیت وَتی دستءَ کفن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

اَچ غریباں کس نگیرت مفت اَءِ خراج
میر و سردار اَءِ نمانیت حکم و راج
گار بنت اِے کُہنگءِ رسم و رواج
کارگر دیما نبنت اِے مکر و فن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

نوجواں لانک بستہ غرّاں در کپنت
اَچ میاناں تیگ بُرّاں در کپنت
چو مزارءَ حوبنش چُرّاں در کپنت

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

سُرخ رُو، نوُں بیت مئے قوم و وطن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

شِل سرءِ تیرانی شیتارءِ توار
گُب گُبگ تو پانی بمبانی غبار
روشناءِ روچ بیت دھنزاں تہار

ہمتِ مرداں پہ موت ءَ خندہ جن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

چشت بَنت ورنا چوٹیّ ءِ پُلنگ
پہ دِل و جان ءَ گرنت تیگ و خدنگ
سُہر چو اَلوان بیت میدانِ جنگ

صد ہزاراں لاش بے گور و کفن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

اَچ غلامی ءَ وطن آزاد بیت
آپ اِش اَچ حوناں ریست آباد بیت
سُرخ رُو، سرسبز بیت دِلشاد بیت

شاعرِ بُلبل نوا بیت خندہ جن دِل مزن کن، دِل مزن کن، دِل مزن

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

آزادیءَ پہ

اَے وطن گِندَے تئیَ معصوم و شرّ رنگءِ پسر
تاب و لیٹے زُرتگ اَنت گوں حاک و خوناں سربسر
داتگ اَنت دیم حونیئے ورنا ترا پاکءِ ڈگار
پَٹّ و بے رونٹءِ زمیناں داتہ رنگِ لالہ زار

اَچ جوانانی پراہءِ سینگاں حوں در رچیت
تُنّ تئیَ روت اِنت مروچی آپءِ اَچ خوناں رَسیت
سینہ صد کپ بُوتگ اَنت کاٹارِ شِلّءِ من دِلءَ
تئیَ سرا مُچ بُوتگ اَنت دِمیش کُتگ گوں منزلءَ
تئیَ نگہبانی مروچی نوجواناں زُرتگ اَنت
یا کنند آزات ترا ، یا پرتی ننگءَ مرتگ اَنت
توپ و بمبانی تہا ، تیرانی گرمءِ ترونگلءَ
سوٹ و سنگیناں پہ جانءَ ، نیزگاں دارنت دِلءَ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

آہنی دیوار اَءِ پیما ، دُشمن اَءِ دیم گپتگ اَنت
اَے وطن قربانیئے پر تو گِران ءِ زُرتگ اَنت

○

اَے وطن پمّا بکن جائے ہما حدّءَ تیار
وَپتگ اَنت اودءَ کہ غازی ءِ بلوچی شاہسوار
شَرّی ءَ زانن کہ تُنّے کربلائی ءِ تئی
چُوچگ و پیر ءِ ضعیفاں گوں تئی سیرابی نہ بئے
تُنّ تئی لوٹیت مروچی گرم ءِ حونان ءَ دِل اَءِ
نوجوانانی پراہ ءِ سینگ و گُٹّ و گِل اَءِ

○

اَے وطن! زانن تئی آزاتی و فصلِ بہار
بُوتہ لُنڈ و رہزن و قزّاق مردانی شکار
شَرّی ءَ زانن کہ مئے پاک ءِ بزرگانی قبور
دُشمن اَءِ پادانی چیر ءَ بُوتگ اَنت کُلّ چانگ و چُور

لے تی، محفف "تئی"، لے بی، محفف "بیت" سے حاکی ءِ جسم اَءِ لہ قبر اَءِ جمع۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

گشتہ ناپاک وَ نجس تیئ حاک گوں جورءِ بدءَ
پیچ درپیچ اِنت غلامی تیئ مزاری گردن ءَ
لیکہ اَے پاک ءِ وطن! اَے مرزِ بُوم چاکری
نوجوانانی سمند کاہاں چہ کوہ دیماں چریٔ[1]

○

بِلّ ہمے گالاں مروچی ماتیئ ننگ ءَ کنن ؛
یا کہ تو آزات بئے یا ماوَتی ساہ ءَ دَیَن
ہیچ پرواہ نے کہ مئے اَرماں نصیب ءِ چوَرواں
پر وَتی پِلّس وبراساں شورو کُوکاراں کناں
ماس پر بچّاں وَتی، جن پر وَتی جوداں غمی
بانگ ءِ گہُراں بِنندنت پہ براساں ماتی
کُوک و فریادِش بدِرّیت پردہِ ہفتم فلک
ماتمی بِنندنت گرُ اِیشاں جنّت اَء حُورو مَلک
لیکہ مانیلن تیئ نامُوس و ننگ ءَ اَے وطن
پر تیئ آزاتی ءَ ہم جان وہم مالاں دَیَن

[1] مخفف، چریت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

پادا ورنا پادا

پادا پادا ورنا پادا تا کَے وَسپَے مَست بِنادا
بُرز چَہ کوہءَ روچ درا اِنت منزلے دُورءِ ہر کہ پہ راہ اِنت
پُشت کپے تو ناداں پادا

پادا پادا ورنا پادا

بند سرینءَ تُرُند رواں بَے ہَلمہ و ہلگر تیز دَواں بَے
گِندِ براساں رَستہ کُجا اَنت تیز رواں چو لُوڑو مُجءَ اَنت
سُست مَبَے تو دوست چہ سیادا

پادا پادا ورنا پادا

گِندَے تُرکی چوٹ بروتاں اِشتگ اَنت دوست اَءَ ندرو دُروتاں
تیرو تُپنگاں بستہ پہ جانءَ پیش روان اَنت شوکت و شانءَ
جانِش فِدا پہ مُلک و نژادا

پادا پادا ورنا پادا

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

آنگو عرب گوں جُبّہ و دستار ربِّ رحیم اَءِ پاک پرستار
اِشتہ مَسیتاں صوفی و زاہد زُرتہ سلاحاں مردِ مُجاہد
دیم پہ یہُودءَ پادِ شپادا
پادا پادا ورنا پادا

دولتِ اِیراں دھنز و مُجا اِنت شوکتِ اِیراں گِند کُجا اِنت
زُرتہ جواناں بیرکِ نوکءِ سُہر چو خونءَ لالِ تپوکءِ
خوار و غریباں اِشتہ قبّادا
پادا پادا ورنا پادا

وَپتگءِ اَدگانؔ نوُن ہُشار اِنت بستہ سرینءَ نِشتہ تیار اِنت
کوہی پُلنگے سرَ پتہ پہ وارءَ ننگ و براسی زُرتہ میارءَ
دستِش ببَنت گٹّءَ تئی مبادا
پادا پادا ورنا پادا

میرءِ بلوچ اَءِ نام و نشاں توَ عزّت و ننگ و رُوحِ رواں توَ
قوت و بازُو چمّ و زباں توَ تِیر و تُپنگ و تیگ و سناں توَ
خاکِ وطن تئی روت ببادا
پادا پادا ورنا پادا

لہ افغان۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

میرو اَمیراں اِشتہ مَیارءَ شاہ و وزیراں شرم وحیارا
مُفلس و خوارءِ قومِ بلوچءَ کُرتہ بَہا بے طالع و روچءَ
داتہ وطن کم عقل و گُشادا
پادا پادا ورنا پادا

خوار و غریب اَءِ آہ و فغان اِنت جانش درا و فِکرِ دو نان اِنت
محنت و خواری کنت پہ غیرءَ حاصل زورِیت، دَنت پہ غیرءَ
لُٹّ و پُلءَ تو مَیل زیادا
پادا پادا ورنا پادا

پادا بُشکُن قوم اَءِ نفیرءَ بیرک قومی زُرتہ نصیرءَ
خواب و خورءَ نوں بِلّہِ رواں بے ہَلمہ و ہِلگر تیز دواں بے
بند سرین ءَ بِلّہِ نِپادا
پادا پادا ورنا پادا

لہ ترتب

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

آحتہ نوکءِ بارِ بیتے

کُہنگءِ دُنیا بدل بُوت آحتہ نوکءِ بارِ یئے
قوم و مُلکانی تہا پاد آیگ و بیدارِ یئے

سامراجی سلطنتانی سرا آحتگ زوال
مُفلس و خوار و غریباں کُرتگ اَنت حاصل کمال

بادشاہانی بُتاں حُورت پروشتگ گُرزِ عوام
جابجا دہقان و مزدوراںءَ کنت شاہی سلام

واجگ و پیشی رئیساں گوں وَتی فوج و سپاہ
تیہرِیَ اَبرِشتگءِ قومانی دیما اَنت تباہ

ظُلم و جَوراءِ جندِرءَ گوں دُرُشتگءِ خوار و غریب
پہ غضب پاد آحتگ اَنت بدلنت وَتی تحلءِ نصیب

غیرے اَچ قومِ بلوچءَ ہرکہ دیما اِنت روان
گارش کُرتگ اَچ جہانءَ میر و سُلطانءَ نشان

لہ چہ غُصّگءَ گوات گپتگءِ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ما، تن اِنگا، غافل و سرگشتگ، حیراں کپتگن
کُل جہاں بیدار و ما بے سُدّھ و سارءَ وَپتگن

ہرکہ چرپ ءِ لُنقہ ءِ داریت ما رَندءَ تچَن
چو گسی مُرگ ءَ چہ لڈّاں ماوَتی چینک ءَ چنن

شہپر ءِ شاہی وَقاب اَءِ زندگی پمّا حرام
دیگر اَءِ روز و شکارن ما چو سیسُو و حمُّام

ہرکہ حاکم ما غُلام اَن، ہرکہ شاہ ما چاکرن
چُپّ و خاموش ءَ روانن، ہرکس اَءِ بارءَ بَرن

اِشتگن سبز ءِ سگارءَ، زُرتگن چنگ و رباب
داتگن مُلک و دَیارءَ، بستگن زِبر ءِ طناب

یک وطن صد جاگگ ءَ، بہر اِنت پہ بُوم وکرگساں
کُرتگ اَنت لاپاں مزن، نابود و شُوم ءِ ناکساں

پروَتی عیش و مفاد ءَ سِستگ اَنت بِراساں جِتا
بے سرو بیہُودگ ءِ شخصی حکومت گِس گِس ءَ

ہرکُجا یک لکّڑے جِکش کُتگ قومی نشان
ہرکُجا یک بُوٹگے سُنڈٹ نِشتہ پتّوُ باغبان

لے کبوتر۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

خانے من کوہءِ قلات ءَ جامے من لس بیلہ ءَ
مکرّاں لوکءِ اَمیرے کٹتگ گوں حیلہ ءَ

نشتہ خاران اَء گدرا کاں چارمی میرءِ نواب
کوہ سر اَء پھُلّءِ مری بنّت یک دِگہ راجے حساب

ڈیرگ[1] اَء دُرّءِ بگٹیّ گوں وَتی رسم و رواج
یک جتاءِ حاکمے ءَ را دَینّت گال و خراج

غیر اَچیشاں اَم دِگہ بیل و براس اَنت صد ہزار
کپتگ اَنت پنجاپ و سندھ و ڈیرگ[2] ءَ من تار پتار

مُستجارءِ شال و چاغے گوں نصیر آباد و مَحّ
دائمی مُلک اَنت بلوچانی مگر نوں بُرتگ اَچ

لکھّ و در لکھّاں بلوچاں کُرتگ اَنت زیرِ نگین
دولتِ اَوگان و اِیراں بُرتہ پاکءِ سرزمین

گَر بہ اُشمارے بلوچاں اَے منی بیل و حبیب
ایشیائی سرزمینءَ بنّت دو مد لکھّ اَء قریب

کپتگ اَنت خوار و خراب و خستہ و محرومِ غیر
مُفلس و قلاش و بے علم و ہُنر بیکار و خیر

[1] ڈیرہ بگٹی
[2] ڈیرہ غازیخان

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

میرو سرداراں وَتی عیشءَ پہ حونانش وَرنت
ظلم وجَور وحِیلہ ومکرءَ پہ مالانش بَرنت

غیر قوم اَءَ حاکمانی لُٹّ و لُٹمار اَءَ شکار
بندِش اَچ بندءَ جتا اِنت کپتگ اَنت چو تارِ تپار

اَچ قدیمءَ مُبتلا اَنت گوں براسی جیڑوان
کف کنان، سِنداں، وَران اَنت چو کہ مستءِ لیڑوان

وائے پہ قومءَ چُشینءَ، وائے پہ مُلکءَ چُشین
وائے پہ میرو اَمیرو واجگاں برادر کُشین

نوجوان! بَندِت سرینءَ پہ وَتی قوم و وطن
سوحتگءِ ڈنّے مروچی مئے اَما سبزءِ چمن

گوں وَتی حوناں پدا سرسبز شادابش کنت
گوں وَتی ہَیداں پدا آبدار و سیرابش کنت

قِلعگ و بُرزءِ حویلی گوں اَمیری ماڑیاں
چو بہ ڈھائینت کہ کس دیما مَدنت ڈسّ و نشاں

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

میرو سردارا ں بیارت پہ غریب آءِ چنتر ءَ
واجگان ءَ چو بشانت چو کہ پادا ءِ لتر ءَ

محکم ءِ گال انت نفیر آءِ، سادگ ءِ طرزِ بیان
ظاہر ءَ لوظ و خیال انت، باطن ءَ انت یک جہان

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اَے بلوچاں اِتفاق

اِے شُمےَ درماندگی، اِے گُشنگی، اِے احتیاج
اِے گِران ءِ سُنگ ومالی، اِے سرومال اَء خراج
اَست اِے کُلّ ءِ بلاہانی اَمے یکّ ءِ علاج
اَے بلوچاں اِتّفاق، اَے تیرہ[1] روچاں اِتّفاق

○

اِے زیاں[2] کار ءِ حکومت، اِے پُل ولُٹّ وغضب
اِے ریاکار ءِ عدالت، جرگہ وبجّار ولَب
اِے شُمےَ نابُودی ونا اِتّفاقی اَء سَبب،
اَے بلوچاں اتّفاق، اَے تیرہ روچاں اِتفاق

○

اِے شُمےَ علم ءَ چہ کوری، اِے شُمےَ بے زانگی
اِے شُمےَ برادر کُشی، اِے جاہلی دیوانگی

[1] سیاہ . [2] بمعنی انگریزانی حکومت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کنت اِیشان ءَ بدل گوں دانش و فرزانگی!
اے بلوچاں اِتّفاق، اَے تیرہ روچاں اِتّفاق

○

ہر کسے بندیت ہرین ءَ کیت شُمے پر کُتّگ ءَ
زینگ ءَ مالاں شُمے، بُرزءِ سرانی کُتّگ ءَ
گر شُما لوٹت چمے رنج و عذاب اَء چُتّگ ءَ
اے بلوچاں اِتّفاق، اَے تیرہ روچاں اِتّفاق

○

ہر کَس اَء چاپیٹ سرءَ اِنت ہر کَس اَء ٹی و غلام
ہر کُجا دستان ءَ بندِت، ہر کَس اَء دیما سلام
اَے براساں بُشکُنت نوں زندگانی اَء پیام
اَے بلوچاں اِتّفاق، اے تیرہ روچاں اِتّفاق

○

اِے بظاہر گندگ ءَ کوہ و جبلے[1] زارءِ وطن
اَے بلوچاں گر بزانت است گلزارءِ وطن

[1] کوہ و جبل۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

یک عظیمءِ دولتے بیت اِے شمُے گارءِ وطن
اَے بلوچاں اِتّفاق ، اَے تیرہ روچاں اِتّفاق

○

اِے شمُے پُرشوکتءِ سبزءِ زِراءَ جاہ و جلال
اِے شمُے زیرِ زمیں چاندی و پٹرول و زُغال[1]
اِے شمُے قومءَ برنت بُرزا ، تنا حدِّ کمال
اَے بلوچاں اتّفاق ، اے تیرہ روچاں اِتّفاق

○

بے شمارءِ گنج و دولت اِے کُہستان اَءِ تہا
قُدرتءَ داتگ شُما بے حساب و بے بہا
لیکن اِیشانی حفاظت گِراں تر اِنت دوست اَچ سہا
اَے بلوچاں اِتّفاق ، اَے تیرہ روچاں اِتّفاق

○

حارِصانی چمّ و دِل سکّ اَنت شمُے مُلک اَءِ سرءَ
دُوربُنءِ سبزءِ زِرو پھُلّءِ تیاب و بندرءَ

[1] کوئلہ ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

وقت اَمیش اِنت اَے بِراساں درکیت پیدا ورءَ
اَے بلوچاں اِتّفاق ، اَے تیرہ روچاں اِتفاق

ورنہ اِسے گنج و دَفینگ[1] اِے شمُءَ وشّءِ تیاب
اَچ شمُءَ دستاں رَوَنت نندِت پدا خوار و خراب
کیت یک لوُڑ و مجُے باید کہ نوُں چکّت طناب
اَے بلوچاں اِتّفاق ، اَے تیرہ روچاں اِتّفاق

[1] معدنیات (کھڈءِ خزانگ)۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نوجواناں گوں

گُشیں گالے شمارا نوجوانان — کنت یکجا وَتی تاب و توانان
وطن لوٹیت شمے خوناں مروچی — بیا ات صف بئندت پہلوانان
دہت قربانیئے پاکءِ ڈگارءَ — بلوچانی یلءِ روحِ روانان
بوارینت غلامی اءَ کڑیان — وَتی گوں ہمّت اءَ تیزءِ سوہانان
نگاہ دارت وَتی ناموس و ننگءَ
کہ نوکءِ بازیئے زرتگ پرنگءَ

مگندت دیگر اءَ دستاں مگندت — گلءَ آزاتیگءَ وَت بسندت
شمارا دیگرے آزاتیءَ دنت — چُشیں آزاتی اءَ وابءَ مگندت
شکارءَ کس وَتی دست اءَ نہ داتگ — چہ نادان ات چُشیں اومیت بندت
وَتی کاراں وَتی دستءَ بدارت — خدارا! کاہلیءَ گوں مَنندت
شُت و کُٹّت بلوچانی کمائی
پرنگءَ اَچ دہت قومءَ رہائی

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اچے دیم ءَ غلامی کُرتگ اِنت تنگ — اَچا دیم ءَ وَتیگاں زُرتگ اَنت جنگ
وَران اَنت میر و سردار و نواباں — شُمُے خوناں، وتی لاپاں دَینت رنگ
شُما لوچ و لگِرڑ، بے شام و روچ اِت — نگیرت اِے دانہ خواران ءَ شُمُے ننگ
وَتی مُلک اَء تباہی ءَ نگندِت — شُمُے عقل و دماغاں گپتگ اَنت زنگ

بُرے واب اِت، بُرے آہ سرد کِشت
نزانیں تابہ کے زہران ءِ چَشّت

شُما چو کُرتگ اِت کاہل وَ تارا — بِبیت مردے بَدنت نانے تیارا
ہزاراں بار من گُشتُن براسان — کہ چو مَیلت بلوچی ءِ مَیارا
شُما واب اِت وَتی حقّ ءَ نزانت — دَہت غیراں کہ زرّان ءَ تیارا
شُمُے بیداری ءَ گوں آ کُجا بَنت — کُجا لُٹّنت چو پاک ءَ شمارا

شُمارا چوں پدا سرسبز لوٹنت
ہمے روچاں شُمُے ہڈّان ءَ کوٹنت

سیاہ مار ءَ شُمُے خون اَء سرا اَنت — پیدَ لَنت گرد و صد جامگ درا اَنت
وطن پامال و قوم ءَ زندگی نے — جنین و چوچگانی جاں درا اَنت
صدو لکھّاں وَتی عیش ءَ پہ چَنڈنت — گُہار و مادرانی سر درا اَنت

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

پرنگ اَءِ لُنگگ ءَ زُورَنت تبّرءِ پدا اَم آمزن ہمّے سرا اَنت

چُشیں میراں نہ باج ونے خرابے
مسلمانی اِے کُہن ءِ رواجے

اِدا چمّاں پہ اومیت ءَ مدارِت اَگر مردِات وَتی دستاں بدارِت
بیارِت گردش ءَ پہ روزگار ءَ مَتُرسِت اَچ کس ءَ بیمے مدارِت
بگرد ینت وَتی ڈول ءَ جہان ءَ وَتی چمّاں گوں دُنیا ءَ بچارِت
بسُوچیت کُہنگ ءِ رسم ورواجاں نظامِ تازگ ءِ پروَت بیارِت

بیارِت اَنجُش ءِ یک اِنقلابے
دَہت میرو امیراں پیچ و تابے

جَنت سِنگے پہ سرداری نظام ءَ کہ اِلیشاں گپتگ اَنت قومے پہ دام ءَ
بریے گوں مالی وبجّار و پُرسی بریے گوں جرگہ اَءِ بیم و سراحم ءَ
پُل لُٹّ ءَ پہ اِے تیز و تیار اَنت غریبانی وَرنت مالاں مُدام ءَ
زِراگ اَنت گپتگ اَنت قومانی گُٹّ ءَ سراسر پُرّ اَنت اَچ خونِ حرام ءَ

کَنت کارے جواں مرداں گرُ اِلیشاں
تراکین اِت چُش ءِ ناسُور ریشاں

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اگر مرد ات بیا ات سخت کوشت — بتان ءَ دولت و ذات اَء پُروشت
بیارت چیشت و ہیرو انقلابے — وَتی آسائش و عیشاں شموشت
بلوچیتاں شمے دستان ءَ گندیت — بیا ات جامگ مردی بپوشت
جوانانی ہمے رسم انت جہان ءَ — شما اشتت ہمے رسم ءَ کہ چوشت

بگر دینت پدا راہت کتگ رد
تن انگا تازگ انت مرداں شمے پد

جتن گوانکے شمارا نوں کنت ہوش — لگور و بے عمل یاراں مبت چوش
شما چنچوں پرنگی اَء غلام ات — اگر دارت پڑینگ غیرت و جوش
وَتی ملک ءَ شمارا جاگہے نیست — نزانیں نشتگ ات چے ءَ پہ خاموش
بیا ات او منی بیل و براسان — بدارت شرّی ءَ گالاں منی گوش

فتح یابت یقیناً گر نہ کُرتت
نصیر اَء گشتگ ءِ گالاں فراموش

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

حیَف

حیَف و حیَف صد ہزار — چون ءَ اِشتگ اِت میار
کپتگ اِت چو خوار و زار — کم نصیب و شرمسار

○

قوم و مُلک و نام و ننگ — داتگ اِت پہ جام و بھنگ
نِشتگ اِت پریدہ رنگ — دِل پُرشُتہ، چم تہار

○

زار، زار، پر شُما — کُرتگ اِت شُما بہا
قوم و عزّت و حیا — پر خطاب و کلّدار

○

نام و ننگ اَءَ چادرءَ — دُور کُرت اِت اَچ سرءَ
گوں یقین و باورءَ — کَیت روچِ رگیر و دار

○

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کیت روچ گیرودار　　گرم بیت کارزار
سہر بیت کل ڈگار　　جوڑ بنت شمے مزار

○

من گشیں مروچی ءَ　　ملتِ بلوچی ءَ
پاد کیت روچی ءَ[1]　　خون و ہید بنت اوار

○

مفلس و برہنہ جان　　پیر و کودک و جوان
چشت بنت ناگمان　　چوکہ گشنگ ءِ مزار

○

گوشت و پوست استخوان　　بہر بنت پہ کرگسان
گار بنت شمے نشان　　رند بنت شمے اوار

○

کیت انقلاب کیت　　پر شما شتاب کیت
آچ بیت ، زراب کیت　　بن گرنت شمے کشار

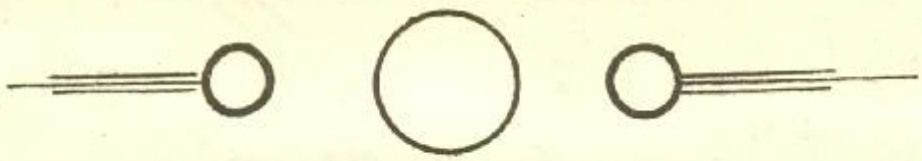
○

[1] روچے ءَ ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بُوتگ اِت شُما حقیر
دُوت کنت دِلِ نصیر
کَپتہ تھانہءَ اسیر
نعرہ جَنت چو مزار

لے پولیس تھانہ نوشکے۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

.... شاعرءَ گول

کاروانے بوتکہ ئلپدءَ
اُشتر چرنت سبزءِ لدءَ

بارش ءِ میدان کپتگ اَنت
بے سُدھ مسافر وپتگ اَنت

دُزّان ءَ بو مال اَء جتگ
پر لُٹگ ءَ شورِش کُتگ

کھنڈو کرو داں گپتگ اَنت
اودا چو گُرگ ءَ سرپتگ اَنت

بَشّ اَء لُڑوک ءِ کُہکراں
سبزءِ زراَء آپاچ[1] گران

گوات اَء سرءَ بارنت بَزءِ
کارنت وَتی تُرُنپاں جَزءِ

دھولاں گرنداَء زُرنگ اَنت
نیّت پہ دشتءَ کُرتگ اَنت

چاپک گروک اَء شعم کنت
مستءِ جُڑانءَ راہم[2] کنت

سیلا بے زُوریت ئلپدءَ
روپیت و بارت سبزءِ لدءَ

طُوفان چو مستءِ لیڑوءَ
پروشیت بندو بیڑوءَ

لُڈّیت و دریشیت، کف کنان
روپاں، براں، دیما روان

موسم چُمے ڈوَلءَ غضب
ہور و مجُ اَء شورو شغب

[1] آپءَ اَچ۔ [2] ہیرمات کنت۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دُزّانی آدیمءَ خطر — منزل مزن، مُشکل سفر
وَ پتگ مے ہنگہ کاروان — غافل اَمیر و سارَوان
واب اَنت وسنبھالش نبیت — دُزّانی احوالش نبیت

○

کیت یک دِگر ہمراہیئے — مردُم گُشنت سودائیئے
مردِ فقیر و سَروَتے — ظاہر ظہورءَ بے وَتے
گِندیت کہ سنگت وَپتگ اَنت — تاب و توانءَ کپتگ اَنت
آوانی نِندیت سرجگءَ — نازینی[1] میر اءَ درجگءَ
گالانءَ کاریت گوستگءِ — تارانءَ بندیت سِستگءِ
گالانءَ نرم نرمءَ گُشیت — واب اءَ رگ دستش رسیت
مردانءَ لولی لول کنت — وابءَ پہ چماں تول کنت
شعرے پہ سوزءَ چیت کنت — بنداں دِلیگاں سُست کنت
واب اَنت کہ وابءَ گیش کنت — طوفان اءَ دیمءَ پیش کنت
(چہ) وابءَ دِگر والش ببارت — سار و سمالش ہیچ مبات

○

[1] محفظِ نازینیت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

زانت کہ اے مِیّاں کے اِنت — گوں کاروانءَ ہمرہ اِنت؟
مَلپد، دِگہ سبزءِ لدءَ — کارواں کے اِنت بوتکہ اِدا؟
سیلاب و طوفان و گِرَند — اِیشانی معناءَ بِبَند:
گالے چہ گالءَ در کپیت — نوکءِ خیالے سر کپیت
ملپد، بلوچانی وطن — مائش بلوچستاں گشن
سبزءِ لدو اُشتر عیان — میرءِ بلوچانی نشان
کاروان، بلوچ اَنت وَپتگءِ — دُزّ، غیر قوم اَنت سر پتگءِ
گوات و گِرَند، جنگ و جدل — دَنت کُہنگءِ نقشاں بدل
طوفان، جہان اَءِ انقلاب — کیت اِنت چُمے آچ اَءِ زراب:
قومے مروچی وَپتگ اِنت — زانے کہ بختش کپتگ اِنت
نام و نشانش گار بیت — ننگش پہ غیراں بار بیت
مِیّاں کہ وابش زیات کنت — گالاں مہیمءِ یات کنت
قومِ بلوچ اَءِ شاعرے — طاؤز و قمری طاہرے
رنگ و توارش وَشتر اِنت — بالش چہ زاغاں پشتر اِنت
شعراں پہ لاپ اَءِ خاطرءَ — بندیت اَمیرانی سرءَ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

قومءَ پہ لولی واب دنت — وَشّ اِنت، بروتاں تاب دنت
گرمِ دِلانءَ سرد کنت — مرداں رگہءِ نامرد کنت
نِنندِیت و نازینیت گُلءَ — اِلحان کنت چو بُلبلءَ

○

اَے وائے، شاعروَش گُشءِ — کاراں مکن نادان چُشءِ
بیا کہ دَہین سوجے ترا — فرضے گِرانءِ تئی سرا
تو اِشتگ اَءَ فرضءَ وَتی — سر گِپتگ اَءَ راہِ پِتی[1]
شاعر تَوے قَوم اَءَ زبان — بُرزءِ وَتی ہندءَ بزان
قوم اَءَ تَوے چمّ و نظر — غَیب اَءَ نواراں بے خبر
جانءَ کُجا دردے بِبیت — اَرس اَچ دوءِ چمّاں رچیت
چمّ پَچ بِبَنت، مردُم شُمار — چمّ نزّ بِبَنت، دُنیا تہار
بیا نوُں کہ پیمانے کنن — قومءَ پہ سامانے کنن
عہدے بِبندن گوں خُدا — غیراںءَ مانیلن اِدا
تیرو تُپنگانی دَپءَ — بندن دلیرانی صفءَ
وابءَ کنن پروَت حرام — قومءَ دَیَن زِندءَ پیام

[1] بمعنی دِگر۔

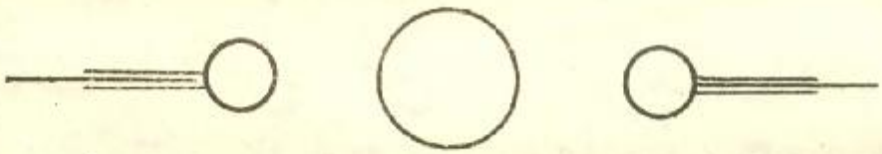
www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کُفرءَ چہ مُلک ءَ در کنن آزات بَن یا وَت مِرن

ہر دیں وطن آزات بیت

شاعر پدا دِلشات بیت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

منی گال

منی گال اَنت یا آچ اَنت سُچوک ءِ
کہ یا پیروزگ ولال اَنت تپوک ءِ

پہ جان ءَ اِشکراں کلّیں پہ ڈول ءَ
دِل ءَ روک اِنت منی آچے لموک ءِ

منی لوظ گوں دِل اَء حوناں اَدار اَنت
چہ جسم ءَ درکپیت تیر شپوک ءِ

بداں پہ زہرن ءِ تیرو سنان اَنت
دِل و جان ءَ دَینت ریش وروک ءِ

دِل اَء درد اَنت اَم درد اَء دوا اَنت
کہ عرق اَنت حون و اَرسائی جڑوک ءِ

پہ گوشاں لولی وصوت اَنت عجیب ءِ
پہ عقل ءَ اژدرو مار اَنت دموک ءِ

جَنَت ڈنگ و برے کشّنت دم ءَ گول
گروک ءَ چو برے لُنجاں شموک ءِ

پہ چمّاں دُرّ و یاقوت و عقیق اَنت
پہ رَکّاں[1] شربت و شہد اَنت چشوک ءِ

منی گالانی ہر یک ٹپّگ و بند
دِلان ءَ مان دَنت آچے جپوک ءِ

○

وَلے اُنّہ دِل اَء لہراں ندار نت
دراگوں نازُک ءِ لوظاں اَوار اَنت

دِل ءَ اَچ چست بَنت تانکن زبان ءَ
رَسنت گوں تہ وِنگل ءِ اَرساں دُچار اَنت

برے گوں حاکمانی تاڑو تیلانک
برے گوں آہ و آہ سرداں گُبار اَنت

[1] لُنٹاں۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

پرنگ اَءِ ظُلم و زور اَءِ بند و بوج ءَ زبان اَءِ بُرّگ ءَ خنجر تیار اَنت

بیارِیں اِشکرءِ لوَطاں پہ شنزان دِل و جان ءَ شُمے آچے کپیت مان
نہ کَسّے ءَ وَتی جان اَءِ سما بیت نہ کَسّے ءَ خیالِ درد و درمان
گِروک و گرندگ و نودی شلانا چو لُوڑءَ دھنز کنت کوہ و بیابان
غُلامی اَءِ سیاہ دیم ءِ شپان ءَ چو روچ ءَ روشنا کنت ودرخشان

سِپاہبُد[1] پروَتی تیگ و سَنان ءَ
وَلے شاعر وَتی گالاں پہ نازان

[1] سپہ سالار۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بلوچ وشاعر

بلوچ گشتیت:۔

اے پٹ و میداں منی دشت و بیاباں منی
سُنبُل و ریحاں منی کوہ و گیاباں منی
اے سرو ساماں منی
من وطن اَء بادشاہ

اُشترِ بُغدو سی ءَ مہیلِ پھُلّ ءِ سرا
بارءِ کنین من چِدا ہرجہ رئیں ہر کُجا
روچے اِدا شپ اِدا
من وطن اَء بادشاہ

ہرجہ دِل اَء مَیل بیت سبزگ و یاسَیل بیت
نِشتہ منی خَیل بیت شِیر و شکر کَیل بیت
غم چہ دِل ءَ بہَل بیت
من وطن اَء بادشاہ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کُوچگ و مسکءِ ڈگار سبزگ و ابرِ بہار
ہَور و گِرنڈ اَء توار چرّگ و سَیل و شکار
کُرتہ منی دِل مزار
من وطن اَء بادشاہ

دُشمن اِدا سُست کنت بد نہ اِدا رُست کنت
کس نہ منا جُست کنت ہرکہ منا دُرست کنت
دِل نہ منی سُست کنت
من وطن اَء بادشاہ

خنجر و سبزءِ سگار تُوپک و شِلّءِ کتار
بیں گوں بدِیگاں دُچار حملہ بَریں چو مزار
زِندہ نہ رُوت نابکار
من وطن اَء بادشاہ

من وَتی مِیر و اَمیر من وَتی شاہ و وزیر
تُو منی مِشک و عَبیر شاعر و وَشّءِ سَفِیر
زِندہ بباتَے نصیر
من وطن اَء بادشاہ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

○

شاعر گشیت :-

مُفلس و خوارءِ گدا ٭ تو وطن اَء بادشاہ !
بُوتہ تیَ دِل بگا ٭ داتہ ترا را دَگا

راست گشیں من ترا
تو چہ غُلاماں بَتَر

تیَ پٹ و میداں غُلام دشت و بیاباں غُلام
سُنبل و ریحاں غُلام کوہ و گیاباں غُلام

تیَ دِل و تیَ جاں غُلام
تو چہ غُلاماں بَتَر

ہر جہ رَوَے ہر کُجا تو چہ فقیر و گدا
نُوچ و لِگڑ جاں درا کُرتہ ترا کافرءَ

پنجہ غُلام اَء سرءَ
تو چہ غُلاماں بَتَر

کُوچگ و مسکءِ ڈگار کنت ترا را توار
اَے پہ گُشگ نرمزار حیف نبَے شرمسار

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کپتہ بدامِ کفار
تو چہ غلاماں بتر

خنجر و سبزیٔ سگار نیت غلاماں بکار
پرشتہ کمر چمّ تہار مرتگ و عاجز نگار
تو وتی رنگ ءَ مچار
تو چہ غلاماں بتر

بزدِل و سست و لگور جاہل و بے علم و کور
بے سرو بازو و زور لاغر و کنگال و دوڑ
تو چہ نزوراں نزور
تو چہ غلاماں بتر

آہِ فرنگ اَ ءَ اَسیر گشنہ شکم، تشنہ میر
لنقہِ میر و اَمیر مرتہ دِل و بے ضمیر
کے را گشے تو نصیر
تو چہ غلاماں بتر

منے پدرد۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نورا[1] مینگل

غازی ، مجاہد، نوجوان — رُستم نژادءِ پہلوان
گوں ہمّتءَ بستےَ میان — بوتےَ مقابل گوں بدان
ناموس و نامِ مینگلان — قومِ بلوچ اءَ عزّ و شان
جنگے کُتےَ گوں کافران — کُرتےَ وَتی مردی عیان
حُکمِ جہاد اءَ ترجمان — آزاتی اءَ گُڈّی نشان
راضی نبیؐ آخر زمان — حُورو مَلک رطب اللسان

نُورا شہید ، نُورا شہید
بُوتےَ مُقابل گوں یزید

○

کوہی پلنگے سبّرءِ — یا گرگیشہی شیرِ نرءِ
مَیدانی گُرکِ حوں درءِ — سیاہ مارِ کوہی اژدرءِ

[1] نُور محمدؐ عرف نُورا۔
سنہءَ ۱۹۱۸ انگریزانی خلاف جنگءَ سردار نوردین خان مینگل اءَ ڈڈءِ سنگتّ ات ، تا اَخیرءَ انگریزانءَ سلام نہ کُرت آخر پہ دُردہءَ گرگ بوت ، اُو پھاسی اِش داتنت۔ الخ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بحری نہنگے کوہ سرءِ شاہی وَ قابلے شہرءِ
نوُرا یلے باطل شکن
فخرِ شہیدانِ وطن

○

افسوس پہ مردِ غُلام پہ واجگ[1] اَء وشّءِ سلام
چارِت وَتی نے ننگ ونام نے سُنّتِ خَیر الاَنام
گِپتگ مجُاہد را بدام لعنت بگوارِیت صُحب وشام
پہ کافر اَء زرّ اَء غلام روچے مَگندِیت شاد کام
تو زِندگ اَء نوُرا مُدام گُشتگ خُدا اندر کلام
راضی بِبیت اَچ تو خُدا
پاکءِ محُمّدؐ پیشوا ئہ

○

[1] بمعنی انگریز۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

قوم اے غدّار

دِل کَش ءِ شامے چُپّ و خاموش ءِ
صرصرءِ گواتے مَست و بے ہوش ءِ
جمّرے سیاہ ءِ ، روچے رُدیوش ءِ
شَعرے پُرسوز ءِ ، سازے مدہوش ءِ
فکر اَے طوطی چوں کوہی شہباز ءَ
مَست و مدہوش اِنت پہ شوقِ پرواز ءَ

○

بال کنت بُرز ءَ چہ ماہ و اِستاراں
ہمنشین بیت اِنت گوں روحِ ابراراں
منزل ءَ جنت اِنت چو برقی رفتاراں
آشنا بیت اِنت گوں رمز و اسراراں
نا گماں رگندیت ، مردُمِ پیر ءِ
سُست و کمزور ءِ ، سکّ دِل گیر ءِ

○

گردن ءَ ءِ طوقِ آہنیں مان اِنت
ہتھکڑی بیڑی ءِ دست و پادان اِنت
سبّر ءِ دیوے ، آپ شنزان اِنت
گوں دو زنجیر ءَ اِے مرد ءَ گرّان اِنت

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بارت ءِ پہ گرم ءِ دوزخ اَء نار ءَ
پُرّ اِنت اَچ زُوم واژ در ءِ مار ءَ

○

اِے چہ کستے اِنت وچے ءِ تقصیر اِنت؟ جرم ءِ چے کُرتگ کہ ہیش ءِ تعزیر اِنت؟
واب ءِ چے بُوتگ کہ ہیش ءِ تعبیر اِنت؟ قول ءِ چے گُشتگ کہ ہیش ءِ تفسیر اِنت؟
آخر اِے حُشک ءِ دوزخ اَء دار ءَ
اَچ کُجام جُرم ءَ تو برے نار ءَ

○

چو جواب تریں تگ دیوے سیاہ فام ءَ حاجتے نیست اِنت کہ منی گریں نام ءَ
گِند شکاری ءَ کہ کپتگ وَت دام ءَ کُرتگ ءِ کارانی وارتا اِلغام ءَ
تو نزانے اِے مردِ بد کار ءَ
اِے زیاں کار ءِ قومی غدّار ءَ

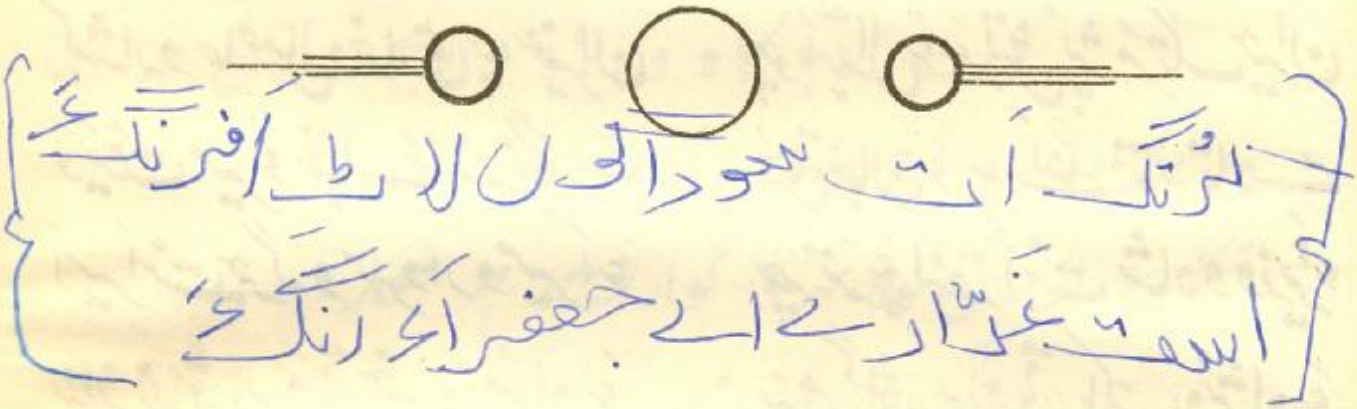
○

اِے وَتی قوم اَء عزّت و ننگ ءَ
اِے وَتی تخت و تاج و اورنگ ءَ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کُرتگ اَت سوداگوں لاٹِ اَفرنگ ءَ
است غدّارے اِے جعفرؔ اَے رنگ ءَ
اِے وَتی قوم ءَ و دِین وایمان ءَ
کُرتگ اَت سودا پہ لُنقۂ نان ءَ

کُرتگ اَت سوداگوں لاٹ اَفرنگ ءَ
است غدّارے اے جعفر اَے رنگ ءَ

۱؎ - بنگال اَے میر جعفر۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

غلامی اَء خو

بلوچاں گوں غلامی کُرتگ اَنت خُو
ببادءَ داتگ اَنت اورنگ و آبرو

چہ ہر قبراَء سراَء سنگءَ خُدائے
چہ ہر گوانکءَ گماں بُرتگ اَنت ندائے

وَتش گوں مردگاں پلّو شریک اَنت
پہ زندءَ مرتگینانی رفیق اَنت

کِشار و حاصل دخواری پہ غیران
چو اَبدالءَ وَتش پُژ مُرتگ حیران

دَیّنت میرءَ قبائے زرنگارے
وَتی جانءَ پہ لُنگے تار تارے

اَسیر اَنت جرگہ و سردار و میراَء
چہ تَرّءِ گُنڈہ اَنت شاہ و وزیرءَ

نہ زندِش پہ وَتی خیر و مُرادءَ
نہ مرگِش پہ وَتی ملک و نژادءَ

نہ چمّش پہ وَت و نے دست و پادِش
نہ کارِش پہ وَت و نے آپ و بادِش

ضمیرِش مُرتگ و چمّش تہاراَنت
سرِش جہلِ اَنت و اَچ وَت شرمسار اَنت

نصیراَء گُشتگءِ گالاں نہ اُشکنت
دِل اَء خُون سرد و گوشِش کرّ و خُشک اَنت

لہ دیوانہ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

زاوَہ[1] اَءِ کوہءِ گوں

زاوَہ اَءِ کوہءِ شاعراَءِ دِل گیرءِ سلام
عقل چو مُوسےٰ بیت گوں کوہءِ ہمکلام

کوہ فلک سیلءِ صیدش پر گٹّانءِ چرنت
وَت رُدءِ کاہ و ریزہ و ریحانان وَرنت

چست بَنَت نود اَچ فارس اَءِ نیلیءِ ذخار
تُرونگلءِ اَرساں کوہ سرءِ گوارنت ہر سَحار

سنگ دِل گوں من گوستگءِ گالانءِ بیار
دِل منی کپتگ گوں غم اَءِ طوفانءِ دُچار

غم دِلءِ کپتگ چو مَرءِ مہگیرءِ بلا
اَچ سرءِ کپتگ پاگ و مئے جیگاءِ[2] کُلا

سر مڑایانی بستہ بر فتراکِ فرنگ
شُت بلوچانی عزت و قول و نام و ننگ

[1] قلات اَءِ جاندمی پلّءِ یک جکّءِ کوہے۔ [2] جیگہ بمعنی تاج اَءِ کُلا الخ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

غازیءِ محراب[1] ءَ بداءِ تیراں سُپتگ اَنت
کوٹ و میری ءَ قاتلءِ جوراں رُپتگ اَنت

مُلک بلوچانی بُوتہ گوں اَفرنگ ءَ بہا
میر و سرداران وَش کُتگ بے ننگءِ سہا

غیرتِ قومی بُوتہ گوں دولت ءَ بدل
عیش و عشرتاں وَش کُتگ مردِ بے عمل

کافرءَ تدبیرے عجب پمّا ٹاہتگ
چوٹ بروتانی بِرِنگنءِ ریشان ساہتگ

بُرّتگ پونزان ءَ جَتگ گوَمسے نا بکار
طِلّہ کار گومس ءَ مان کُتگ چاندیءِ مہار

بر کُتگ ہیتے مغربی تنگان چکّتگ
اَچ ہما روچ ءَ ننگ چمے مُلک لکّتگ

[1] محراب خان شہید خانِ قلات۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

من

من چہ ہر پھُلّ ءَ گچین ءِ رنگ و وَشبُوءَ برِین
بُلبُل و قمُری ءَ گندِیں سوز و کُوکُوءَ برِین

سر تپوک ءِ کُوچگ و سبز ءِ زرَاءَ موج اَءَ تہا
دانہ دانہ من چِنین لعل و جواہر بے بہا

دوستی عادت منی، جاں پہ وَتی دوستاں فِدا
سر بٹاکی، وَت گلائی ءَ نہ اِنت راہے اِدا

کیہوی ءَ وَشّ بیں من گوں ہُمل رنگاں مگر
نیست شیطانی خیالاں پمّنی عقل ءَ گذر

من گُشیں گالاں دلے چو صاف و بے لجّ و لحاظ
نے چہ کَسّ ءَ تُرس دارِیں، نے کنیں زرّاءَ شِواز

دِل منی صاف اِنت و یکّے ظاہر و باطن منی
بے رِیاءِ یک دِلے دوستاں پہ سوغاتِن منی[1]

پہ وَتی ہیسی سرءَ دردال چِنیں، تیراں وَرِیں
نے بدی و بُزدلی ءَ دُشمن اَءَ نام ءَ گِرِیں

[1] محفف سوغات اِنت

www.iqbalkalmati.blogspot.com

○

شاعرے اُن دُر زبانءِ، گہورءِ لوظاں شلین
گوں وتی گالاں جوانانی دِلاں آچے جنین
اَنچُشءِ شعراں گُشیں جان و دِلءَ آچے کپیت
ہر سپاہی نرمزار و ہر بدن پولات بیت
پر وَتی مُلک اَءَ سرا ریچیت حونانءَ بَداءَ
ہر جوانے در کپیت مَٹّ و مقابل سہ صداءَ
گر ببیت آ یگگ و تنہا ہزارانی تہا
شعم کنت مثلِ گروکءَ تُندو تھا مورءِ شپءَ
گوں کُرڑیگءَ جَنّت بورءَ روت و غُرّیت چو پلنگ
مان بندیت دُشمناں گوں تیرو کاٹار و خدنگ
روہ[1]ءَ ہواءَ، سُہرءِ پڑءَ دیمءَ نہ ترّینیت پدا
یا پروشیت دُشمنانءَ، یا سرءَ کنت اِنت فِدا

○

من نہ اُن یک شاعرے ہندی نژاد و زن پرست
من یلے اَستنُ بلوچی مردورءِ زحمے بدست

[1] جنگ اَءِ۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

پہ وَتی قوم و دَیارءَ من وَتی ساہ ءَ دہیں
بَلّ وافرنگی سگاراں پہ وَتی جان ءَ گِریں
پہ وَتی آزاتی ءَ تیگ اَء دَپ ءَ زیارت کنیں
پہ گورءَ بَندیں قطارءَ تیر اَء باران ءَ رہیں
من مڑا دارءِ بلوچے ، صاحبِ تیگ و قلم
زخم جن ءِ مردے ، مروچی شاعرِ گوہر رقم

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

پاکءِ وطن

اَے بلوچستان اَے میرءِ بلوچانی وطن
سکّ تو پمّا گِران اَء چو وَتی رُوحءَ بدن

ماتیٔ سبزءِ تلار و بند و گٹّانی تہا
وَش و شادان اَن تیٔ وشتاں چو بُلبُل در چمن

سر تپوکءِ کوچگ و تیٔ روشناءِ سرزمین
کنت مئے چمّانءَ روشن چو عزیز اَء پیرہن

دُوربُنءِ سبزءِ زرو وَشءِ تیاب و بندرت
کُرتگ اَنت نام و توارءَ مئے پہ دُنیاءَ مزن

اَے وطن تیٔ خاک اَمّے دِیدگانی سُرمگ اَنت
آپ و گوات ءَ راتیٔ ماچو کہ اَکسیرءَ وَرن

اَے وطن، پاکءِ وطن، میرءِ بلوچانی وطن
مادری مہراں تیٔ ما پہ دِل اَء بنداں گِرَن

اَے وطن تیٔ باغچگءَ ما چو کہ سول ءَ رُستگن
پرتیٔ لجّءَ پہ چُنت برَاچ وت ءَ سرگوشتگن

تو پہ ماتی گوانزگءَ لولینتگ و کُرتگ مزن
ماچو نیکءِ لُبتگءَ لانکءَ پہ خدمت بستگن

مُحکمءِ بند اَنت تیٔ، مئے دَبرہءِ کوٹ و قلات
پرتیٔ گٹّ و تلاراں ما وَتی دِل بستگن

ہر کدینکہ، دُشمناں پہ تو بدءِ خیالے کُتگ
ما بدِ یگانی سرا چو کہ گرُوکءَ سستگن

خاکِش ما گوات ءَ پہ داتگ اُرو بُنگاہش پہ آج
لشکراں داتگ پہ کوش و قسمتانش نستگن

لے حضرت یوسف علیہ السلام۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اَے وطن، شَرّءِ وطن، اے مئے پت و مات اَءِ وطن
پرتیَ ننگ ءَ پہ ما چو بَبرّ[1] ءَ اَبرِ ستگن

اے وطن، اَے سرزمینِ پاک شیرانی کچار[2] — بیرکت بُرزا بچنڈیت تاکہ دُنیا برقرار
ماتیَ بنداں ہوجن، شات و آزاتت کنن — رَبّ اما روچاں بیاریت ما بلَن پرتو نثار
دُور و گستاگ اَنت مروچی سستگ اَنت بچّاں تیَ — ما مُرادی اَن پما روچاں بلَن یکجا اَوار
یک دل و یک جاں بلَن کسّے نہ جنت مارا پدا — مایل ءِ براساں وَتی پرتو کنن روچے توار
ما بلوچن پہ وَتی ننگ ءَ پہ زانن چوں مرنت — گپتگن ایشی سبق ما آخ حسینؑ[3] نامدار

اِشکر ءِ گال اَنت نصیر اَءِ سکّ سوچان ءَ روَشت
زُرتہ گہگیر ءِ سرے پہ نگدرگ[4] و بانگ و توار

---

[1] ببر شیر۔ [2] جاگہ، ہند۔ [3] امام حسینؑ [4] دمامگ اَءِ توارے۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

داستانِ[1] نوشکے

بگوارت گچگ ءِ استوں مروچی
بتا چینت لداں جیحوں مروچی

بگوارت چو پمے کوہ و بیاباں
درود شتاں کنت ہامُوں مروچی

گروک و گرند و سیاہ ءِ جمّراں گوں
جنت پرکوچگاں شبخوں مروچی

دَرہدے تُرندینے یخ ءِ تروٹگلانی
دَہت پرکوچگ واثُوں مروچی

بشنزت پر دِل اَ ءِ سیر و مُراد ءَ
جَزو لال و دُرِ مکنوں مروچی

بُتوست مرمر ءِ آچ ءَ دِلانی
دِل و جاں بُوتگ اَنت پُرخوں مروچی

بُلڈّت نوں پمے نوشکے ڈگار ءَ
کہ مرداں وَنتگ اَنت اَفسوں مروچی

جواناں زُرتگ اَنت بارے گران ءِ
کہ قوم ءَ را کنت ممنوں مروچی

مُبارک صد مُبارک نوجوانان
کِنت شان ءَ وَتی افزوں مروچی

بشنز اَمے سر ءَ اَے ابرِ رحمت
دِلان ءَ سوختہ گرم ءِ خوں مروچی

○

غریباں کُرتہ گوں لاٹ ءَ فرادے[2]
تئی راج ءَ دہش اَست و نہ دادے

[1] سنہ ۱۹۴۶ء ءَ غریبانی تحریک اَ ءِ بیان [2] فریادے۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کہ ما لُوچ و لگڑ بے شام و روچن
نہ مارا تو شگ و نے آپ و وادے

کفن نے مُرتگینانی نصیب بیت
نہ پمّا زِندگان زِنداءِ مُرادے

تئی افسر نہ اَنت پمّا قصاب اَنت
تیا رِش کُرتہ مئے گُٹّ ءِ پہ سادے

رُشتّ و جُودہ وء قاچاق و ظُلم ءَ
بیا اِش کُرتہ یک نوک ءِ فسادے

غریبانی وَرنت حق و اِمکان ءَ
تُو اَء حاکم بکَن پمّا سوادے[1]

جلال آوُرت پرنگ اَء جابر ءِ لاٹ
دَپ اِش غِرّت چو شادی اَء پداءِ پاٹ[2]

چُشیں غیرت منی کُہن ءِ غُلامان
کنِین بیدردی ءَ پاداں شمُے کاٹ

چُشیں ہمّت کہ گوں من بت مقابل
بلوچیان اَء من شیر و نر ءِ لاٹ

منی بھیم و سراحم ءَ کوہ لرزنت
منی غیض و غضب مرگ و سرَاء کاٹ

رَوِت یا من وَتی فوجان ءَ کارین
کنِیں کُلّان ءِ من گوں توپکاں شاٹ[3]

بچے مارا کُشے تُو بے گُناہ ءَ
مگر زانے نہ تُو قہر ءِ خُدا ءَ

رعیّت پر وَتی حق و حقوق ءَ
مُدام ءَ عرض کنت گوں بادشاہ ءَ

نہ لوٹن اَچتہ ما کوٹ و قلاتے
بلے، لوٹن وَتی لاپ اَء دواہ ءَ

[1] انتظامے [2] حصّہ [3] تیر باراں۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

کُشائینے اگر مارا پہ اِیشا — توکّل کُرتگن ماگوں خُداءَ

○

در آحتنت دستگیری ءَ پہ سردار — زر و مالاں گرنت ہر ماہ پہ خروار
مروچی واجگ ءَ کارے سرا اِنت — چُشیں موقع پہ آواں نیت ہر بار
صرف بستنت چُمے نوکر حضوری[1] — اِمام اِش بُوتہ حاضر لاٹ سرکار
خُدائی قہرمانی بے خیال اَت — مسلمانی کُجا گوں کافر اَءِ یار
پہ یک دیما وَتی قوم اَءِ غریباں — دِگر دیما پرنگ اَءِ زرّ و دینار
پہ یک دیما غریب اَءِ آہ و فریاد — دِگر دیما پرنگ اَءِ نوٹ و کلدار
پہ یک دیما غریبانی سرو مال — دِگر دیما خطاب و جرگہ دستار
چو مُوسےٰ[2] اِشکر و سُہرا اَءِ دوتالی — کُجامی ءَ گرنت قومانی سردار
غریباں گوں بہشت اَءِ باغ و ماڑی — پرنگ ءَ گوں جہنّم، دوزخ اَءِ نار
چتنت سردار ٹکّے دائمی ءِ — کہ گپتنت تالی ءَ گوں سُہرو دینار
شما زانت کہ اَنجام اِش کُجام اِنت — نہ اِنت حاجت منی گالانی ہر بار

○

توارِش جت کہ اُفّ چوشءِ جسارت — کنت گوں صاحباں ظالم شرارت

[1] درباری ءِ۔ [2] اشارہ حضرت موسیٰؑ و فرعون اَءِ واقعگ اَءِ نیمگ ءَ۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

حضورِ لاٹ صاحب! ما غلامن — تئی دیدار چمّانی بصارت
بگر ایشاں کہ اے باغی خیال اَنت — کنن ما اَچ چشیں مرداں حقارت
اثر کرُ تگ بر ایشاں کانگرس اَ جنّ — بکُش یا قید کن یا دے پہ غارت
نہ منّت اے ترا و نیکہ مارا — مدام اِنت کار ایشانی شرارت
تہ وَت ایشاں چمے مُلکَ بدر کن — کہ اے نیلنت مارا پر اَمارت[1]
بکن تو دستگیری لاٹ صاحب — غلامانی وَتی اِمداد و پارت[2]

○

پرنگ ءَ گپتہ نوں قوم اَ سران ءَ — پہ یک یکّ ءَ وَتی جیل ءَ بران ءَ

○

اَول علّامہِ عالی تبار ءَ — غلام[3] حیدر اِمامِ مسجد ءَ را
کہ علم و حکمت اَ گنجے گران ءِ — مشرف بوُت اَچ جیلِ کُفار ءَ

○

دوئم میر ءِ بلال[4] شیر زاد ءِ — جمالِ[5] دین و اَم عالی نژاد ءِ
پرنگ اَ جیل و زندان ءَ اَسیر اَت — گشیں مرچی کہ نوشکے اَ امیر اَت

○

[1] امیری ءَ ۔ [2] حفاظت ۔ [3] مولانا غلام حیدر دیوبندی امام مسجد نوشکے ۔ [4] میر محمد بلال خان جمالدینی [5] جمالدینی

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

سوئم محمدؐ شریف[1] ورنا دِلاور — گران قیمت چو دُرّ و لال و گہور
نہ اَت چیزے پر آیا جیل و زندان — دِلش وِش اَت چو پھلّ ءَ لوُتہ خندان

○

چہارم میر آزاد[2] خانِ آں ئیل — جوانِ خوُبرو اَچ قومِ مینگل
پہ قوم ءَ گوں سرو مال ءَ فدا اَت — مروچی[3] اَچ وَتی بیلاں جتا اَت

○

منی نام ءَ مگر من شاعرے اُن — بباطن ہیچ نہ اُن بس ظاہرے اُن
منا فخر اِنت وَتی وِش ءِ بیان ءَ — کہ شاعر ہیچ نہ اِنت غیر اَچ زبان ءَ

○

دِگر یک دفترے لوٹیت بیان اَء — بہ بیت[4] شایاں اَما مردانی شان اَء

○

اول میر ءِ لونگ[5] خان ءَ کنین یات — پر آیا فخر کنت کُل مینگل اَء ذات
یلے جنگ آزما و نیک نامے — دلیر و جاں نثار و وِش کلامے
مزارے پر دِل و بھیم و سراحم ءَ — چو گرُک ءَ روح وِش پَٹ گردی پہ پہم ءَ

[1] محمد شریف ساسولی۔ [2] ملکری میر آزاد خان باجے زئی مینگل۔ [3] سرحدّ ءَ چہ آدیم بنوت، ہمیشا چہ وَتی سنگتاں جتا اُو بندی بوت۔ [4] اَما وانی کہ چہ سرحدّ ءَ آدیم بُوتنت [5] میر لونگ خان پانڈزئی مینگل

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

تُپنگ اَء واجہ و مردِ شکاری — پہ حدّاں وَ تی ثانی نہ داری
غریبانی رفیق و مُونس و یار — ضعیف و بیکسینانی طرفدار
سفارش کړ تگ اَت سردار و میران — بہ بیت آ اَم گرگ گوتمے اَسیران
ولیکن دِ[1] رتگ اَت سرداری اَء دام — پہ سرداراں حرام بُوت واب و آرام

○

دوئم مردِ دلاور میر علم[2] خان — جوانِ شرزہ شیر و دُرِّ رخشان
پہ عقل و صورت و سیرت کیانی — پہ ہمّت ہم وزن شیرِ ژیانی
پہ قوم ءَ خادم و خدمتگُذارے — جوانمرد و دلیر و نامدارے
غریبانی پناہ و دستگیرے — رحیم[3] خان اَء یل ءِ نسل اَء اَمیرے
لونگ خان اَء رفیق و دست و بازو — پرنگ جیل ءَ پہ آیا کُرت تر ازُو
ولیکن[4] رفت خالی دام و دانہ — کہ عنقائی بلند اِنت آشیانہ

○

دلیرانی ثناء کُل بیت بے سُود — میارِیں پہ زبان ءَ نامِ محمود[5]

---

[1] پرچاکہ میر لونگ خان گرگ بنوت اَو چہ سرحد ءَ آدیم بوت۔ [2] میر علم خان بولانزئی رخشانی۔
[3] سردار میر رحیم خان رخشانی مرحوم کہ پیش پرنگی اَء خلاف بغاوت کرتگ اَت۔ [4] پرچاکہ علم خان درگیت بندی بنوت۔ [5] سردار محمود امیرزئی مینگل۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

چو کوہ خاموش چو دریا خروشان
بتان ءَ دولت وذات اَء پروشان

پہ سرداری وَتی قوم اَء غلام اِنت
نکو نام و نکو کارے مدام اِنت

دلیر و جاں نثار و سرفروشے
بباطن آتش و ظاہر خموشے

منا فخر اِنت پمے ڈول ءِ شفیقاں
پہ ہر حال ءَ وَتی نیلنت رفیقاں

○

پدا گر دِیں وَتی طرزِ بیان ءَ
سُبک رَو کُرتگُن وَش ءِ زبان ءَ

پہ قوم اَء غیرت وشرم وحیا ءَ
پرنگ ءَ حملہ ءِ کُرتت عیان ءَ

پہ ظاہر سرور و سردار و میراں
تمام قوم اَء سر ءَ گیتنت زیان ءَ

پہ ظاہر غیرت ءَ گول لیب کُرتنت
بلوچانی حیا و ننگ و نان ءَ

گرگ قوم اَء جوانانی پہ ناحق
اَثر کُرت پر دِل اَء بندومیان ءَ

چو برق ءَ اِے خبر پر کوہ دشتان
رَسِت پر چُوچگ و پیر و توانا

دِلان ءَ سوختگ و چمّان ءَ زراب دات
تمامی قوم رُمبت یک زمان ءَ

ہزار و دو ہزار و چُنت ہزاران
جوان و مردِ جنگی پیرِ دانا

چو طوفان و گرِند و برق و باران
زمین جسکت چہ مردانی اَذان ءَ

پہ کوٹ و قلعگ و تحصیل و تھانہ
ہجومِ سر بکف لغرہ جنان ءَ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

چُشیں جوش و خروش و میل و مُحبّی
نہ پیشا دِ لیتگ اَت چمّ زمانا

○

در آحتنت پلٹن و فوجِ پرنگی
پولیس و لیوی اَء مردانِ جنگی
سریں بستگ، قطار و سوٹ و سنگین
شپارکءِ ریفل و تُوشکءِ پشنگی[1]
فصیل و بُرج و ٹلّان ءَ بگپتنت
نیا شتنت صف بصف مردانِ جنگی
درو دروازگان بستنت تمامی
وَتی کاراچ پشیمان اَت پرنگی

○

بنازینیں[2] وَتی قوم اَء دلیران
مقابل چو در آحتنت مثلِ شیران
وَتی سربازی و بیباکی ءَ گوں
پرنگی ءَ کُتنت سرگشتہ حیران
وتی عزم و توکّل ہمّت ءَ گوں
نہ آحتنت زرگری ءِ دھاؤ پیران
وَتی ایمان و صبر و غیرت ءَ گوں
سُرینتنت بام و در بالا و زیران
مروچی جہل و بُرزانیک نام اَنت
بہ ہندوستان تا اَوگان و ایران
بلوچانی مدام اِنت بول بالا
شمارنت گوں جہاں بان ءِ دلیران

○

منازینیں اگر من نامدار ءَ
نبیت تسکیں منی گرم ءِ دِل ءَ را
امیر ءِ غوث بخش[3] خانِ دِلاور
رحیم خان اَء پسر سر لشکر ءَ را

[1] ۔ شل سر ءِ کار توسی بمعنی سپاہی ۔ [2] ۔ اماوان کہ ایجی ٹیشن ءَ کامیاب کرت ۔ [3] ۔ سردار زادہ میر غوث بخش بادینی رخشانی

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

چو شیرءِ لغرہ جت مردِ غضنفر — جہاں رُمبت پہ غوث جان اءِ توارءِ
جوانِ بے بدل، جادُو بیانے — دلیر و جاں نثارے آشمکارا
اَز برِ بیشہ و جنگی سوارے — شجاعت پیشہ و آتش نوارا

○

دِگر دِین محمد[۲] اَت مردِ دلاور — سرین ءِ بُستگ اَت بے شک و باور
چو گُرد و پہلوان ءِ پیش پیش اَت — چو شیرءِ لغرہ جت اَللہُ اَکبر

○

مبارک محمد اکرم[۳] نوجوان ءِ — کہ در کپیت چو مہے ہفت آسمان ءِ
کسان عُمرءِ جوانے مینگلانی — پہ مُلک ءِ نوک کنت نامے جہان ءِ

○

امیرءِ حمزہ[۴] و اَفضل[۵] پمے رنگ — بِراسانی وَتی اَستنت ہم سنگ
جمالدینی مزار بھیمءِ جوانان — وَتی گوں ہمت ءِ بعضاں کُنت دھنگ

○

[۱] گریشہ اءِ شیر۔ [۲] میر دین محمد پائندزئی مینگل۔
[۳] میر محمد اکرم خان پائندزئی مینگل۔ [۴] امیر حمزہ جمالدینی۔
[۵] میر محمد افضل خان جمالدینی۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

اِے پمّن مشکل اِنت گر نام پہ نام ءَ بنا نہ بینین وَتی دوستاں تمام ءَ
کسے اَچ کسّے ءَ کمتر نہ اَت مرد ہزاراں آفریں پر خاص و عام ءَ
تمامی کوہ و کُوچگ دشت و صحرا ہزاراں آفریں نوشکے تمام ءَ
ہزاراں آفریں پہ مردو ذالان پہ قوم ءَ زُرتتنت دھول و دماما
ہزاراں آفریں ماس و گہاران
کنت نیک ءِ دُعا پمّا مُدام ءَ

لہ اِے ایجی ٹیشن اَء تہا نوشکے اَء بعض جنیناں اَم حصّہ گپت۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بیا وقاب کوہی

بیا وقاب کوہی نِند منی دست ءَ سبّر ءِ
نِند منی دست ءَ گوش بکن گالاں دلبر ءِ
گونڈلی سج کن چنگُل ونیش ءَ حنجر ءِ
بُرّش و آپش دے چُمے تیراں شِل سر ءِ

○

قاصدے پیری اَچ گُل ءِ مکران دُرشتگ
گوں کپوت چاہی دوست منا پیغامے کُتگ
کم خیالی ءَ پہ رد ءِ راہبنداں شُتگ
نابزانتی ءَ حنبلاں پگورے جتگ

○

پسّوے لوٹیت پہ وَتی پُوچ ءِ گُشتنان
توَل کنت سیراں گوں زمین کجّوک ءِ منان
ڈوک دنت سرگوں گِردگ ءِ سنگ و آہنان
گوں حراں تاچینیت کٹُور پاد ءِ شیہنان

○

وَت تیاب گپتگ کف دپ ءِ گوراں سیل کنت
تر مبنت چُشّ نشتگ و واہو ویل کنت
گوں دل ءَ جیڑیٹ و بڑے شعر ءَ میل کنت
گال و گُفتاراں کاسگ اَ ءِ پُشت ءَ کیل کنت

○

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

لوں پمے مردءِ من ترا پیغامے دیان — تو بگش میرءِ چوکہ من نوکی ات گشان
السلام علیکم یل ءِ مردِ مکران — آفرین باتت اے منی بیل و ہمزبان
صد ہزار رحمت پرتہ و پرتی سنگتان — اچ غم و فکرءِ رب بدنت کلاں ءِ امان
تئی گشنگ چمان انت منی کہن ءِ مہربان — در نزیک شہماتے منا قومی دشمنان
ہفت پڑی غدار و وطن سوچ ءِ بدرگان — مہتر و زر زیر و مزن نام ءِ واجگان
وش و شادان انت پہ وتی باڑ اءِ پیسگان — نشتگ و چارنت گوں وتی زیٹ ءِ ٹیلگان
بن کتگ پھل ءِ کوہ سر و مسک ءِ کوہچگان — جان در اگر دنت مکہ ءِ ماس و چوچگان
اچ سرا کپتگ بانک ءِ گہارانی گشان — اشکراں ڈو انت برا س من آلاءِ کشان
تنگو ءِ بچ گوں لنگڑ و حاریف ءِ پتان — در بدر گردنت بزگ و لوح و بے نکان
پہ چشیں حالاں من وتی دستان ءِ مشان — ہید کنت دیمن روح و شپ غیرت ءِ جشان
دیم مئی مزرد انت من وتی حونان ءِ وران — چم منی سہر انت اچ شپ اءِ بازءِ گریوگان
پمنی جان ءِ اشتگ انت آچ و انگران — پمنی راہ ءِ کنٹگ و شل ءِ ڈنگران
زرد منی جوشان انت کدی بیران ءِ گران — دشمنان جلکی چکرینان ءِ بران
کپتگن زانین اچ اما جہل ءِ کنڈگان — رستری چا پنول و مزار ہیم ءِ چنڈگان
تو دل ءِ جم کن من چیدا جلدی چیت بان — جستگ ءِ ڈاچی اءِ پدا گومسان ءِ گران

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

چندن ءِ حیتے قربہ ءِ ونگ ءَ ءِ برکنان
مینگلی ءِ درکان مہیل ءِ پشت ءَ ءِ سواران

منزل ءَ دور ءِ شیگ وجماز ءَ روان
چوگرد شعم ءَ کنڈگ وجنپان ءَ گوزان

بنگو ءِ ورنا کپتگ انت جنگ ءَ صدبران
گیچنی سُپتگ دشمن ءَ بل وگونڈلان

کس چشیں مردان ءَ نہ جنت پیگور وشگان
درچماشوم وبزدل ءِ ٹی ونا کسان

نشتگ انت لوگاں گوں وتی بانو ءِ جنان
چادراں پوشنت وجنت ذالی مودگان

دشمن ءَ دیما درکینت وش آہتش گشان
پہ سلامی ءَ درکنت دھول وسُرنگان

چاپ جنان دیما اش روشت ستان وکیان
انگتہ لجی ءَ بنت پاک ءِ بزدلان

من کہ من گورماں کپتگں بے راہ ءِ تلان
کیت یک روچے اچ لمے گورماں درکپان

گوں وتی بیل وہمرگ ونام ءِ سنگتان
دیم بماڈناں کہکری گرندان ءَ روان

جیل وزندانان ساوتی ماراں دھنز دیان
گپتگ ءِ بیل چہ سوگہ ءِ بنداں درکنان

پہ مرڑ ءَ کاراں چو مغل روپ ءِ لشکران
مفلس وخوار وبزگ ولوچ ولنگڑان

ماں کپنت ورنا درنزگ وموری وٹگان
گوں زباد مال ءِ مہتر ومیرو واجگان

من نہ اُن گوگاے[1] منی وش ءِ مہربان
تو منازانے من تئی پشتانی نشان

ڈالرو گنی اءَ مجن بے سوت ءِ شگان
من جہان دیستگ اچ تئی حال ءَ سرپیدان[2]

پہ بلوچ مرد ءَ ڈالرو گنی آچشان
من چہ زرداراں دپ گر ءِ دیگیگ ءَ جشان

[1] سک ءِ جنگ [2] چوچگے [3] تحفف سرپندان۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

آہ دِل آء درداں زیادگ ءِ اُفّاران جنان لہر کنت زِردُن چو سیاہ مار ءَ پیچورَان

رَو رَو اِنت خیالانی منی عقل آء جُلگہان
تیز و آبدار اِنت سکّ منی اَلماس ءِ زبان
" عاقلان حرفے " گُشتگ اَنت پیش آء مردمان
دِل مُنیّت اِنت دیمترءَ چیئے اِت گُشان

○

زُور منی پیغام ءَ وَقّاب کوہی شہپر ءِ سیم بکن گوات ءَ چوکہ کنت تیرے شِل سر ءِ
شعم بکن نپتی، بُرز بگر گوات ءَ صرصر ءِ رَوشتابی ءَ باغچگ ءِ کیچ ءَ ماہ فر ءِ

○

مہنگان سیل کن بنگُل ءِ ورنایان یل ءِ ٹُلّ وَلّان ءَ درکینت زیبا نَوگُل ءِ
پرّگان نرچین، چنگلان اِیرَدے نہ تل ءِ نندمنی دوست آء کوپگ ءَ کیچی مہپل ءِ

○

نُطق چو طوطیگ ءَ بکن گالان ءَ بیار یک بیکیگ ءَ گول منی دوست ءَ کن شُمار
قاصِدن گُل خان آء نصیر شعرانی ذخار ٹپگ و بندش گوندل و تیرانی قطار

لہ بجلی آء پیم ءَ لہ بحر

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

قاصدے کو ہی نُون تو ئے باماں[1] خُدا عرض بکن پیغام ءَ بچر حلدی بیا پدا

اَلوِدا شہبارو وَقاب شاہی اَلوِدا

اَلوِدا قاصد نُوں ببے راہی اَلوِدا

[1] لے محفف ، بہ اَمانِ خُدا ۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دُرّ وشاہوار

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دِل دُوت کنت آچ چہ چمّاں زِراب کَنت

یک آپِ چشے کہ لاپ و دِلءَ را کباب کَنت

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

سُختگءِ دِل اَءِ فریاد

زمانہ تن اِنگا منا چوش گُندیت
چو من کُنٹگیاں کہ چمّاں بِبندیت

منی دِل گریوان و ماتم کنان اِنت
منا چے کہ کسّے اِنت شادان و خندیت

منی دِرتگءِ پَشک و چادر نہ یرزنت
کہ مَمّن وَتی مہیراں کس برندیت

منی بزّگءِ دِل مَیاری نہ اِنت اِنت
چما جاگگءَ بارگ اِنت سادِ بندیت

زمانہ منا گوَ ٹکگ و دَور دانگ
چُشیں روچ کہ من دِلیتگن کس بگندیت

شپ و روچ بندان و گِرندان شلان اِنت
غم اَءِ جمّر و جُڑ اِدا سیاہ بَندیت

کسے گر چُشیں سُختگءِ دِل نہ دِلیتگ
نصیر آءِ دِلءَ بَیت بارے بگندیت

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

غریبانی بیکسی

دِل دُوت کنت آہ چہ چّاں زِراب کنت
یک آہشے کہ جان و دِلءَ را کباب کنت

مزدورِ گُشنہ لاپ شپ و روچ کار کنت
سرمایہ دارِ عیش کباب و شراب کنت

عیشءَ پہ واجہ نِشتگ و زُورِیت حاصلءَ
بزگر کشیت و رُنت و لے گُشنہ واب کنت

قومانی روح مُرتگ و بازُو پُر شتگ اَنت
سردار نِشتہ مجلسِ چنگ و رباب کنت

خوار و خراب و گُشنگ و محتاج و جاں درا
پیرءِ شریک نِشتگ و روچاں حساب کنت

مظلوم دست لبتگ و لوٹیت لُنتگے
ظالم پہ بے غمءَ وَتی زرّاں حساب کنت

اِے کُہنگءِ جہاں پہ غریباں قیامتے
ہر روچ و شپ اِداچو نکیرءَ عذاب کنت

اِے ظلم و اے ستم اِے غریبانی بیکسی
یک آہ چُشیں غمے کہ دماغاں خراب کنت

پُر لُوتگءِ دماغ چو طوفانیءِ زِرءَ
تر کیت و چیت بیت جہانءَ تُر آب کنت

زُرتہ نصیر بیرکِ سُہرءِ چو آتشءَ
زانیں پہ کوہ و دشت و جبل اِنقلاب کنت

---

۱ بزگر ۲ دَپارے ۳ فرشتہ منکر و نکیر

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

پُر دردءِ توار

توارِ درد و کوکارِ عوام اِنت
بیا اِت اِمتحانِ ننگ و نام اِنت

درآھتگ روحِ بُرزاِحِ کوہ و جُنبان
چُشءِ وَختءَ پہ مرداں واب حرام اِنت

جہاں پاد آھتہ، سیاداں کپتگ اَنت پیش
پمنزلِ رَوت ہریک، تیز گام اِنت

جواں لانک لبتگ و دیمءَ روان اَنت
ببیت گر گوات و طوفان و رگام اِنت

کنین اَفسوز پرمیرءِ بلوچءَ
پر آیا روشناءِ روحِ شام اِنت

سرے داری[1] وَلے جہل گُر تگینے
دِل آئی مُرتگ و پُراَحِ سراحم اِنت

نہ قوم اَءَ غیرت و نے ننگ ملک اَءَ
شگوُنءَ کپتگ و زِندِش حرام اِنت

پہ بدرنگی وَتی روچانءَ گِرّیت
سیاہ روحءِ پرنگی اَءَ غُلام اِنت

بیا اِت اومنی میرءِ براسان
شُمارا واب و سُستی نُوں حرام اِنت

بیا اِت پروَتی قوم اَءَ توارءَ
شُمےَ پاکءِ وطن غیر اَءَ غُلام اِنت

بیا اِت سر گِرت، لانکءَ بلندِت
شمارا گر خیالِ ننگ و نام اِنت

وگرنہ چادرے پوشت بلندِت
کہ نامرد بُونڈُک[2] اَءَ چیرا مدام اِنت

[1] جمّر [2] پٹّ

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

گشتن

عشق اَء جنوک ءَ دیوانہ گشتن
آچ اَء سُچوک ءَ پروانہ گشتن

نامش جتا اِنت، کُل بُت پرست اَنت
کُوڑءِ جہان ءَ بُت خانہ گشتن

گال اَنت مہیم ءِ پُرپیچ و مُشکل
نے قصّے نے افسانہ گشتن

گشتن نزانے من چون گشتن
کہن ءِ خیالاں چہ بیگانہ گشتن

زنگش جتا اِنت نوک ءِ خیالے
نے اَچ گل ءَ منے پیمانہ گشتن

رازے کہ مُلّا گوں تو نگشتگ
تئی مجلس ءَ من رِندانہ گشتن

بے سوز و مستی اِے زندگی چے!
باغِ بہشت ءَ، وِیرانہ گشتن

مستی و عشق اَء پاک ءِ جہان ءَ
من عقل و پہم ءَ دیوانہ گشتن

من گوں نصیر ءَ رازِ دو عالم
گوں یک نگاہِ مستانہ گشتن

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ہرچہ بادا باد

بُوہگ ءَ اِنت کہ زندگی بر باد
آہے! اُچ دستِ آشنا فریاد
تُو گُش اَء فکرِ آپ و نان بکن
سرو چمّاں منا، تئی اِرشاد
لیکن، اے زندگیٔ بے معنا!
تا بہ کَے بیت چو وطن بر باد
اِے تہارءِ شپ و سیاہءِ روچ
اِے پُل و لُٹّ و ظُلم و اِے بیداد
پہ چُشءِ چکّ و تاڑی اَء روچاں
تا بہ کَے صبر! خانہ اِت آباد!!
من نہ مِنّیں غُلامی ءَ دِگر اَء
تختہ یا تخت، ہرچہ بادا باد!

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

تسلیم مکن

آزات جہان ءَ زندہ بیئے، کسّ ءَ چہ ہراحم و بیم مکن
چمّان ءَ وَتی ءَ جہل مکن، تو چوٹ سرِ تسلیم مکن

غیرانی حکومت ننگِ وطن، غیرانی غلامی رنج مزن
غیرے کہ اگر گوں شان و شرف، جبریل ببیت تعظیم مکن

گوں وعدہ و قول ءَ غیر ترا، گر باغِ بہشت ءَ پیش بکنت
دام ءَ مکپئے گوں سادہ دِلی، ریپیت ترا! تسلیم مکن

وَت بوشت وَتی پادانی سر ءَ، وَت واجہ بیئے کارانی وَتی
تقدیر وَتی دست ءَ اِنت مگر، پروائے طلا و سیم مکن

اے زِند چہ زِندے مردِ بلوچ، غیرانی غلام و حلقہ بگوش
آزات بیئے، یا شات بمر، چمدار مبیئے، تقسیم مکن

بُشکن تہ کدی فریادِ وطن، سرگشتہ نصیر ءَ چون کنئے
لوٹ اَے کہ جہان ءَ زندہ بیئے، گالان ءِ بگر ترمیم مکن

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

دراعِ گپّ

قید و تکلیف و مصیبت کیت مردانی سرا
آزمائش یکّ فسانے کنت مردانِ ءَ درا
سُہر چو آچ ءَ کپیت اَچ کوٹ و کوڑءَ پاک بیت
سچّ بیت سبزءِ سگار نُوں آئی جوہر بنت درا
حاک و پُر گیجیت غلامی پر جپوک ءِ آچش ءَ
یا کُشیت یا چیر دَنت ترنّدو تپوک ءِ اِشکرا
اُفّ کنت گرم ءِ جسّان ءَ شاعرِ جادُو بیان
روک کنت آچے جپوک ءِ ظلم و زورانی سرا!
راز لوَ ظانی تل و توک ءَ ببنت کارے نہ اِنت
مردِ ہما اِنت گُشتگینان ءَ بکنت دیم ءَ درا
زاہدے بین چلّہ کشّے یا بزرگ باخُدا
گر غُلام مُرتن بیالُف کن منی قبرا ءَ سرا

لے کسوٹی۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ماجرا چے اِنت

من نزانین کہ ماجرا چے اِنت
تو بگش وَت، تی[1] مدعا چے اِنت

من نہ منّیں بُتانِ افرنگ ءَ
جُرم ہیش اِنت، منی سزا چے اِنت

زندگانی گوَزی پہ ہر رنگ ءَ
بخمل اَ ءِ فرش و بوریا چے اِنت

مردمانی تہا کسان و مزن
خان و سردار و یا گدا چے اِنت

من چہ کس ءَ دِگہ گِلہ نہ کنیں
وَت منی حال اَے خُدا چے اِنت

من نزانین وَت پریشانُن
اِے جہاں چون بیت و آ، چے اِنت

دِل منی بے قرار و لرزان اِنت
من نزانین دِل اَ ءِ دوا چے اِنت

اُشکِتُن من نصیر دوشی گُشت
اِلیشی انجام یا خُدا چے اِنت

---

[1] تئی۔

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

من چے منی زبان چے

من چے منی زبان چے — دِل چے دِل اَء فغان چے
صُورِ مَلک چو بے اَثر — ناقُوس چے اذان چے
ما مُرتگن پہ زندگی — مئے تاب چے توان چے
ما اَن غلام و بے بصر — مئے نام چے نشان چے
ما بستہ گوں غُلامی ءَ — مئے سُوت چے زیان چے
ما کم عیار و کم سیال — مئے سنگ چے فسان چے
خُو کُرتہ گوں غُلامی ءَ — مئے پیر چے جوان چے
بے کار و یاوَہ گو مُدام — مئے دست چے دہان چے
گرگ ءَ چہ گندہ حون وَرنت — مئے میر چے شبان چے

کے را نصیر تو گُشتے
تو چے تئی زبان چے

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

بدرنگی

شُما میرءِ بلوچاں، چو پہ یک اَندازے ءَ گردِت
کہ چو معلوم بیت، وَت واجگ و کارانی مختارات
نہ فکر اِنت پوشش ولاپ اَء، نہ قوم اَء دردو اَرمانے
نہ مُلک اَء غیرت ونگے، نہ پِسّ و پیرُکاں چارِت
مہارءَ سستگ اِت، گردِت پہ کوہ و دشت بے معنا
بَرے خر زیرِ پالام اِت، بَرے چو اُشترءَ بار اِت
عجب اِے نقشے بدرنگءِ، عجب اِے حالے بدحالءِ
نہ پیش اَء شہسواران اِت، نہ نوکءِ مرکباں سوار اِت
تعجب! پرچشیں وَختءَ، کہ قوماں بارو بانکءَ اَنت
شُما چو مُرتہ خاموش اِت، شُما چو سارو بے سار اِت
نہ پھجّیِ دست منی یاراں وگر نہ من شمُے چکّءَ
چُشیں یک آ چشمے پرّینت، کہ کوہ و کُوچگاں چارِت

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

چُشتیں یک نیم سَہ ءِ لاش اِت[1] نہ سوچوئی نہ زُوروئی
چُشتیں یک وَپنگ ءِ قوم اِت[2]، چُشتیں وَخت ءَ پہ چوگارات

جہاں پر زندہ قومان اِنت، مِرو کانی پناہ گور اِنت
نصیر اَء اِشکر ءِ گالاں، منی بیلاں دِل ءَ دارِت

[1] لاشگے اِت [2] قومے اِت۔

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

ہمّت اَء بہر

دُنیا اِنت دلانی بادشائی — شاہی بکنے کہ یا گدائی
گوں ہمّتءَ ہر کس اَء رسّی[1] بہر — خدمت بکن و بگر کمائی
تو لوٹ و بگر پہ خدمتءَ گوں — دادو دہش اِنت کُل خُدائی
لیکن تہ وَتی خودی بدارے — مردانی گُشنت خودی خُدائی
فکرءَ تہ وَتی بلند تردار — اَنچُش کہ مبیت خودنمائی
سنگے تہ بہے پروش دَنتان — چو نرم مَبے کہ کس بجائی
اے زندچے تمام تیزءِ — ہرگز تہ مَنِند اِدا پہ سائی
وَش گشتہ نصیر گر بزانے
شعرے پہ خیالِ رہنمائی

[1] محفف، رسیت

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نوکءِ پیغام

عئیدءِ نوک آورتگ پیامے
پیامے چو کہ تیگے بے نیامے

بہ بت آزات و بندانءِ پروشت
بلوچانءِ دہت چمّن سلامے

کدینانہ، شما بند و غلامءِ ات
رواں بت! اے شمے چونین قیامے

براساں گوں وتی پلّو بدارت
پوَت دریجت داناءِ امامے

پروشت اے بتانءِ رنگ و رسمءِ
بیارت پروَتءِ نوکءِ نظامے

جہانءِ زندگی لوٹت درءِ ات
وگرنہ مُرتگینانی چہ نامے

جہانءِ زندگ اَنت آزات مردان
غلامءِ زندگی تحل و حرامے

نصیرءِ شاعری گوات و گرندے
بلے شیریں زبان، طوطی کلامے

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

سرگرکہ جہاں سرگپت

پادا کہ جہاں پاد آحت، اَے وَ پتنگ وبے کارءِ
سرگرکہ جہاں سرگپت، اَے کپتنگ و سربارءِ

گندیں چو تئی حال ءَ، سرگشتنگ وحیراں بین
چو بزّگ و بیکار اَءَ، اَے مُفلس و نا دارءِ

چمّان ءَ وَتی پچ کَن، ہمسایگ و براساں گند
چو چابُک و چالاک اَنت، آ عِلم و ہُنر دارءِ

بال ءَ پہ جواں گردنت، شہباز و چو شاہین ءَ
تَو چو کہ گسی مُرگ ءَ، پُلکانی تہا گارءِ

چینگ ءَ تہ وَتی پَیٹّے، حاکانی تہا ناداں
تلکے[1] کہ اِدا چیر اِنت، گندیگے نہ، بے سارءِ

تی[2] زِند پہ گُمنامی، تی موت پہ ناکامی
روچاں وَتی گواز ینے، بے مطلب وچمدارءِ

[1] دامے، بُزاءَ شاح ءَ چہ جوڑ بیت۔ [2] مخفف "تئی"

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نوں زیب نکنت گوں توَ ، بیکاری و چمداری
پادا و پدا در گیج ، اِقبال ءَ وَتی گارءِ

اِے زِنْد ، تگ و تاچے ، ہر کَس کہ اِدا پَشکپت
بے مَوت بِزاں مُرتگ ، چو بندگِ ناچارءِ

یک نرانگِ دِل سوچ ءِ داریت براساں گوں
گُفتارءَ نصیراَءِ گِنْد پُر سوز و اَثر دارءِ

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں

www.iqbalkalmati.blogspot.com

نوجوانی توَے

منی دِل، منی نوجوانی توَے
منی زِینت و زِندگانی توَے

عمانی سیاہءِ دھنز و مُجان
مَن شادُن، منی شادمانی توَے

مَنی گال و گُفتار مروارِد اَنت
اِے دُرّءِ زبان اَءِ روانی توَے

سیاہءِ شپانی تہا سرجنان
مَنی ماہتابءِ نشانی توَے

چہ عِشق اَءِ مَلنگی و بے ساریءَ
مُریدُن منی جان و حانی توَے

چہ کُلّءِ جہانءَ وطن ساریءَ
وَ گڈّ اَچ وطن دوست وجانی توَے

چہ درد و غماں من کہ بے سُدھ بان
مَنی نوشِ دارو عمانی توَے

منی دِل نہ لرزیت ہر مُشکلءَ
منی ہمّت و پہلوانی توَے

نصیرُن پہ شعر و زبان دانیءَ
منی آب و جوہر زبانی توَے

کُٹّت

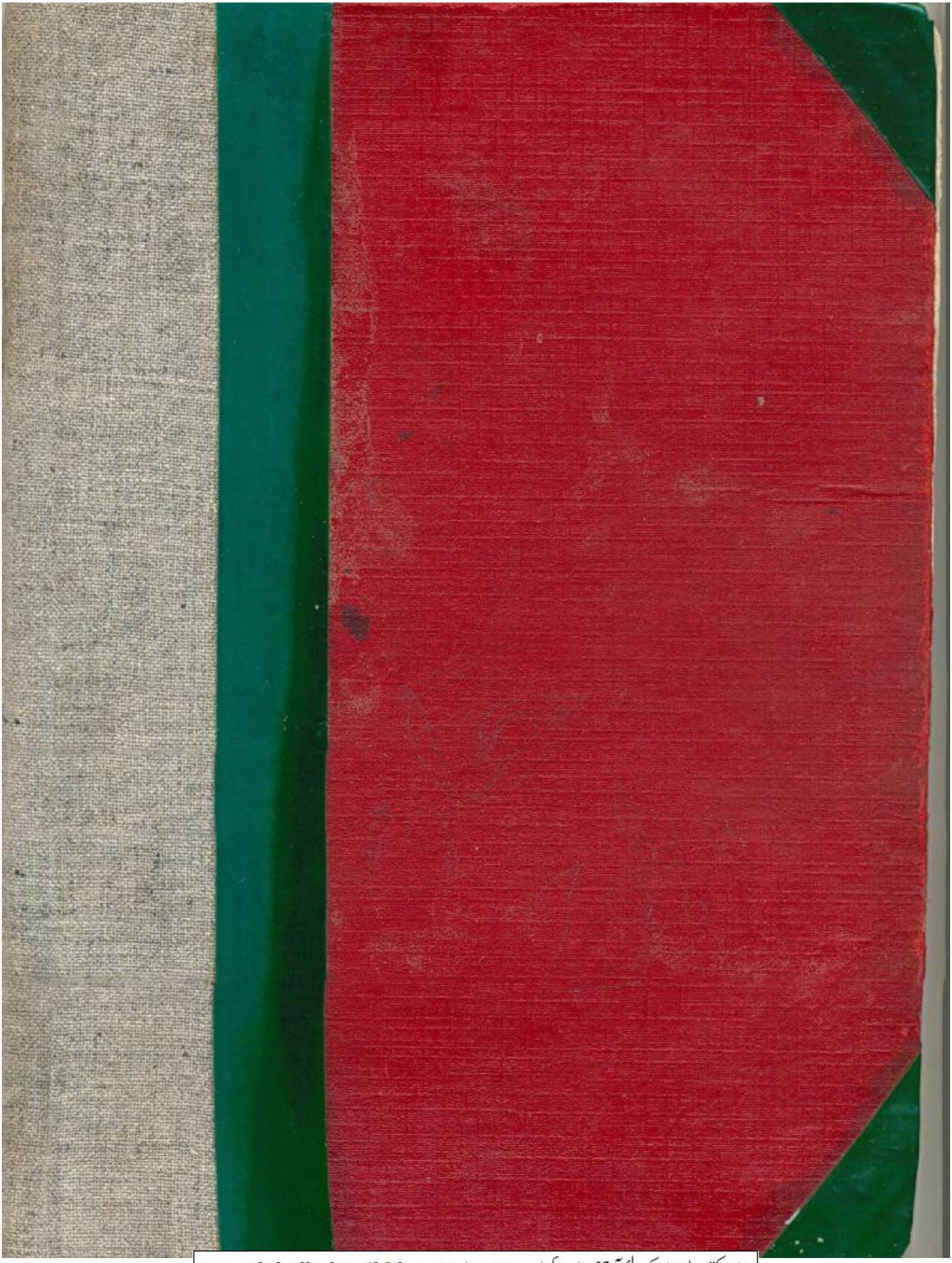
زیرِ اہتمام میر غلام محمدؐ خان شاہوانی ناظم بلوچی زبان اَءِ دیوان، اِسلامیہ پریس کوئٹہ میں چھپی۔

طبع اوّل ۵۰۰ قیمت ۳ روپے

بلوچی زبان اَءِ دیوان

مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں : www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com

www.iqbalkalmati.blogspot.com : مزید کتب پڑھنے کے لئے آج ہی وزٹ کریں